

1859
N7 (ივანია)

1859 N7

42
1922
3-6

Handwritten vertical text on the left margin.

ქართული სიტყვიერების
ქუჩნალი.

ქართული ლექსთ-თხზულება

დაწიგება

ს-ე-ა-ს-დ-ს.

ქართულ გულგონი და გულგონი ანბანის ქართული
ცანად საროსა, კვანახარისა, უფლ-პროლოგისა
მის ცუხითა დაღებს, შავსა თვალებს, მათ ცუხელ
ჭერ მიმითვას, შედეგ სხუასას შუგდა
-გაგონებს მოუწონო მოიქმნდნეო ანბ.

მისი მონება, დამონება — სანატრელია,
ტურით მიკარება — ნეტარება, დიას მწველია;
მარცხე მუხთლობა, ეს უდამტობა, უფრო ძნელია!
ასე იცოდე, დაიცოდე თავსა საჩუქარსა.

— გვიჯობს მოყვასნო მოვერძინეთ ანშიყსა ქალსა

ოდეს იმდენდეს ზე გიმსენდეს, თავი აწიდე,
მისნი ძნობანი ზე ტრფობანი, გულს მოაწიდე,
თორემ ინანებ, დანანებ, მწარეთა სტიმდე. . . .
მამინ შენს გულსა, დადაგულსა, ვერ სდებ წამალსა.
— გვიჯობს მოყვასნო მოვერძინეთ ანშიყსა ქალსა!

გულს ცვილით, განდ დიმილით, გითხნას დანდევი,
ცრემლი სდიოდეს ზე ჩიოდეს — ან შექყვანდები. . . .
ეკლით სავსეა, მათა მსგავსი უკელა ვანდევი, —
თავს ზედ წაატე, გულს აატე მათსა ევალსა.
— გვიჯობს მოყვასნო მოვერძინენ ანშიყსა ქალსა!

ქალმა, ცრუ -- მუხთალმა, გიკოდოს გული,
ბ, რუ შეტკინე, გულ დადაგულია;

გნატიის აღსამკობლად ლექსნი თხზულნი მომართეთ

მსურს მას ვაქჟა ბაიათი,

შეჰყული ბაიათი,

გუბიდონისა ისრებს ვინ ისგნის ბაიათი,

ბედსა ვხედავ შხანადა,

რისხუას მიწევს შხანადა,

მიკვანს თუ კრული გული.— საკუდად ანის შხანადა

გული ეშუხედ წარეგო,

მის ლახვანხედ წარეგო,

სუსტ ქმნილი დანაშთობი ცრემლი შენ ან წარეგო

თ. ა. ჭ.

მუხმზახი.

მოკედ ამ ანედ შესამკობლად,

ნიაგო მქროლევ კეთილ მყოფელად,

მზე მოიწვიე დამატობლად,

თოვლთა უჩუღთა დასადნობლად.

ჭაერთა ცივთა განსამობელად,
მდელითა უოველთ მოსახმობელად,
ბიწველ იასა ექმნას მშობელად,
ღჭყოს აშიკნი ღბინის მგწმნობელად,
სიუჭარულისა ადმაგზნობელად.—

ნა ადმოსტენდეს ია წყლიანი,
ქედ მოდრეკილი თავახიანი,
მშობელსა თვსსა მადლი მზიანი,
გამოუჯახადეს დაუგვიანი,
ჭმქუას მე შენგან ვაწ კეთილ ღდიანი.—

შენ განგუჯატოცხლენ მკუდარნი იანი,
მნათობმან მისტეს მათ დდე მზიანი,
მას სუნს ჭყნოსვიდეს უწმა ზ ვნიანი,
დასათნობელად განსამზნობელად
ღჭყოს აშიკნი.
სიუჯარულისა.

აჰა მოსწულ აწს აწ განჯახული

სიამოვნითა გარე მოცუღა,
 მათ შორის ჰგოეს მძლე სიუვარული,
 სუნ სუნელებით მთლად შესვარული
 მაშინ ჰსცნობს მისს ძალს ყოველი სული,
 წა დაიმონოს მან მათი გული,
 ზოგად მიუგოს ახალი წულული,
 ზოგს განუკუნოს კუღავ ქონებული,
 მქნელმან ღამაზის გულის მთლობულად,
 ზე ჰყოს აშვინი
 სიუვარულია

ჭიჭივით ჭიჭივი ბუღულით გალობა,
 წაყიფით აქვსთ ჩხუბი ბასუნა ბრჭალობა,
 ერთ მანეთისა დაუსვადლობა,
 სატყფოთ მოცატყა ფუნა შადლობა,
 კოცნა ჭაღერსთა უმუხადლობა
 სიხარულისგანა მტკვადლობა,
 ძლეულის კობა შეუბრადლობა,
 თქუ მტკ განგიცხადესთ დანაშადლობა,
 კნდალვით შეჩვენო გულის მთლობად.—

ღ ჳყოს აშიენი.

სიყუარულისა.

ჭაბუკა ვინმე ჩადნით ბუწვილი,
შეკალს წალკოცსა წვი ან უწვილი,
მუნით გან მოემე გულ შემუწვალი,
მოეგებების ხილვის წყუწვილი,
განაგდებს ფრუბელს მზე სხივ ჭუწვილი,
მიესაღმების მოემეს გულ ლბილი,
ეტყვის წაწვიდეთ გვაწუჭსვ სუწვილი,
აჭა გუნბათერ ფოთოლ ხუწვილი,
ემხით დამცხანთა დასაწდოზელად,
ღ ჳყოს აშიენა ლხინის მგმძნოზელად,
სიყუარულისა აღმაგზნებელად. —

* *

*

ქუჩისა

ამალათბეგი.

თავი 8

ამოწერილი ზოლოტნიკის ვ. . . თავის საყვარელთან მიწერილის წიგნისაგან. —

მოფინდი ჩემთან, ჩემო გულის გულო მანიაში! დასტობი ესდანი დელის მშვენიერის გაზაფხულისა დეობენდის დამითა, მუუდნად განისვენებს ქუეშე ჩემსა, მგზავსად შაყისა ნაცნისა გადმოცვაგნულის კაგკაზით ჭგაყინულის ზღვასა შა; ნიავს მოაქუს მშვენიერი სუნელუბა ნუშის ეგავლისა, ბუღბუღნი ემთი ემთიანეთს აძლევენ სმასა, ცხის უკან ხეობაში; ყოველი გმძნობს სიაცოცხლეს ჭ სიყვარულსა, ჭ მომცხვი ბუნება ადვსებუღი ამა გმძნობითა, მოგონათაც დანაშნული ქალი, იფანებს დრუღიან ნისლსა, ჭ საყურველეთ იფინება ნიასლისა ზღვა ესე, ზღვასა ზედა კასხისასა! მიწს იწევს მოგონტ კაჭკვი, სოლო ზემოთი ზირი ღანღანებს ჭ მდელვარებს შა. . . დილი, განათლებული, გავსებული მოგანითა, მომელიცა მისცუნავს მცაში ვითარცა ოქროს ფალა, ჭ გარეშე მისსა ბწყინვენ ვანსკვლავნი მსგავსად გაფანტულის წინწყლებისა, ყოველი წუთი, განა-

საკვებულები სხივი მთვარისანი დაისა სიწყდის დეს
გამოსცვლის ასწრობს თუთ გონებასაცა, ზე ხან აკვირვ
ებს საკვებულებითა, თდესმე თითქო წარმოსდგებიან
საშინელნი კლდენი კიდეთა, რომელსედაცა იმუსრებიან
ზვიანთნი. დადონისტურს ერთი ერთმანეთი დას გეგე
ბედა, მოწვენი ტრიალებენ ქაფნი ადმოსტებანი სადღა;
განა უხმაოდ, ნელიად განიბნევიან დგუგარებანი, ზე
ვერცხლისა შტონი ადმოტერდებიან სიღმისა გულისაგან,
ქაწი აწყევს შტონთა მათ, ეთამაშება მოგეთა ფურცელთა
ზე აგენა განიფანტენ ხომალდის იალქნებით რომელიცა
მოტყუნამს ჰეროვანსა ოკიანსა, ხედავ ვითა ერწევა იგი
წვეთნი წვ მისა მგზავსად დედის მასს, დადონი, გასხლ
ტებიან გვერდთა მისთა ზე სადაწის იგი? ან მე თათონ სადა
ვან!

ან დაიჯერებ მკობრასო ჩემო

წა სიტკბოთ, მწუხარებითი გმბობა მოქმედობს ჩემსედ,
როდესაცა ვხედავ ზღვასა, მაშინ ვფიქრობ ზე მჯენა უც
ვალეულობა საუკუნისა ზე ჩუჭნის სიყვანჯულისა. ვგმბ
ნობ, თითქო სული ჩემი განიშლებს ზე მოფენს სიყვანჯუ
ლითა სურვილითა ქუჭყანასა, ვითარცა ოკიანე ბწეუა

ნვალის სიუვარულისა ზვირთითა ესრეთითა გმძნობითა
ვან მუტელი შანაგან ზე გარეგან ჩემსა, იგი აწეს განსაკ-
უთნებითი უმაღლესი, უკვდავი გმძნობა ჩემი. ნაბეჭქა-
ლი მისი მინათებს ზე ათობს მწუხარებითსა ზამთარსა, ზე
დამისა ეჭვსა მაშინ მე ისრე აღუთქელათ მიუვარს, ისრე
მხურვალეთ მწიამს ზე მწიამს!!!!!!! შენ დიდები
ჩემს ოცნებაებზედ მეგობარო ზე საყვარელო სულსა ჩე-
მსავ შენ გაკვირვებს, ამდვრეული ნიღისა მზგავსი ესე
ლაშაწაკი? ნუ გატყუნებ სულსა ჩემსა, ვითარცა მტ-
ხოვრებსა სხვსა ქუჭყენისას, ანა ძელ უმს წინა აღუდგ-
ეს მასსა სხივსა მთვარისასა —

განბეჭქეს მტრებსა სამარისასა, ნავარდობს, ზე
ვითარცა სხივი მთოვარისა, გამოხატამს საგანთა ბინდათ
განუსამზდვრელად, გარნა, იტი რომელ მხოლოდ შენ
გწერ მარტო სულამას, წაიტა წამ დეულებსა მინის ოვარ-
ანსა მომჯადოებელისა გულისასა, დაწმუნებული, დო-
მელ გულითა, ზე ანა ცივისა გორებითა, განოცნობ უო-
ვულსავე თქმულსა. მეტადრე რომ აგვისტოშა ბედნიერი
დანიშნული შენი, მარის მარ აღვისხნის უოველსა გამო-
უცნობსა ალაგსა თავის წიგნისასა, აწმალმიც წათა აწა

წამოვიდგანო ადგატებით, წუთი იგი ჩუჭნის ერთთ
შეუწისა! მე ვთვლი მწუხარებით დროსა ჩუჭნის განშ-
ორებისას, თუ ვივლი შუა ჩუჭნისა დებარეთა, შენ ხომ
ნახუვანს ივნისში იქნები კავკასისს ქულებსე? მხოლოდ
ერთი გაყინული ჯაჭვი, კავკასისს მოეზისა იდება შუა-ორ-
თა მხურვალეთა გულთა შორის . . .

რა ახლოა ზე განუსახდურებელად განშორებული ვიქნებით
ერთთა ერთმანეთსე? ოჰ! რა ერთხის წლის სიტოცხლეს გავა-
დებდი დასახლოებულად ერთად შეუწის დროისათვის! სულ
ნი ჩუჭნისი აგერ რა ერთა ხანია აწიან დაწინდღუნია . . .
ზეწიანათვის აწიან აქამოდე განშორებულნი?

ჩემი ამაღლათი აწის დაფარული ზე მიუნდობელი მე არ
გავამტყუნებ. მე ვიცი როგორ სძინებდა ჩუჭნისების
გატება დედის მუხისთან თანაშედილისა, ზე მხოლოდ
თა ჭაერთანა ბარბარო სული თვით მხუბებლობა სხანსუ-
ლისა, დიდხან მიანებასა ქუჭმე მყოფობისა ადრებუენ-
ისა, აღუზღია კავკასიის თათართა შორის უკადრისი ვნ-
ებანი, ზატვიგათ დაუდგვათ სძინებისა საქენი. ან უიძის-
ოთ როგორ იქნებოდა, მანეთებლობა, დაფუძნებული უდ-
ედესსა თვით მხუბებლობასე, რომელიც განდაიტეოდ

მცირედსა ზედა, სადაცა წაბტატება შეადგენდა უზარა-
ტესა სამართლისა? შენ რაც გინდა მიუკ, მხოლოდ მეც
ნება მომეც რაც მინდა უყო ქუცხე ვნდობთა ჩემთა, ან
ახიუწი მართებლობა, თავის მოუვარეულობა ზ ხასიათქუ-
ვსა ამის გამო, ყოველი მყოფი ორთა მტერთა შორის,
ქრეკოდ დაფარვასა თავის აზრისასა, როგორათაც ფუ-
ლისა, ამის გამო ყოველნი ცდილობდენ უსლიერეს წინ,
მინქე შობასა რათა მიედო მისგან ძალი რაიმე ზ მდ-
იდანთ გამოეკლიჯათ ქრთაში ტანჯვითა ანუ შეზუბდუ-
ბითა ამის გამო აქაური თათარი ან იტუვას სიტუვასა, ან
გადასდგამს ერთსაცა ნაბიჯსა მუქათ, ან ანუქეს კიტ-
რსაცა თუ ანა აქვს იმედი რომელ მოადებს რასმე სამა-
გიეროს. საშინელნი ამან ბრეყვი აწიან ყოველთან, რომ-
მელთაცა ანა აქვთ თანამდებობითა რაიმე ძალი, მინქე
დაძმულია ძალისა ზ ტატენილი ჯიბის წინ, მუჭით გა-
განწევს ქუასა, გამლევს სახლს, შვალეებს სუფს, მისთვის
მხოლოდ, რათა სიტყვათ მოიშოროს საქმე ზ თუ სამსა-
ხუწს რასმე გიწევს, უთუოთ ან გარნიში აქვს რაიმე, ფუ-
ლის ან გარნიშის ესე აწის სუსტი მხარე თათრებისა, ოქრო
აწის საგანი მათის დაუენებისა, ძნელი წარმოსადგენია,

რას ან იკისრებენ გამოჩენისათვის! სომხები ათასჯერ
დახალნი არიან ხასიათით მათთან, მაგრამ ანტ ესენი ანა
იან ნაკლებნი განმსყიდველობა ზე ვერცხლ მოუვარულოა
ბაში ურთავ სიტყვათ ეს არის. — ჩა სკვრეულია იმავ სია
ურმიდანვე მხედველი იმასთანა მაგალითებისა, აშმალათმა
თუმიცა დასტო თვის შორის ჩუჭულეებრივა კეთილშობილ-
ობით სიმპულვარე ყოვლისა ტუდისა, განა მიიღო მიუ-
ნდობლობა, როგორათა დასაცველი იანადი წინააღმა
დებ ცხადთა ავანაკთა თვისთა ზე დაუარულთა მტერთა?
წმინდა კავშირი ნათესაობისა თითქმის ანა ანსებობს ანა
იელისათვის იმათში, შვილი მამის მონაა; შმა მისი წინაა-
ღმდეგი, ანა აქუს წმუნება მახლობელთან, ამისათვის
რომ არავინ სთქუას დანდობა, ეჭვი ცოლთა ზედა, მი-
უნდობლობა აქრობს მძობასა ზე მეგობრობასა. ურმააღა
ზდილი მონათ მყოფი დედისა, ანა მტოდნე მამისა ალა
ეჩსისა, ზე შედგომ ჩაფლული არაბის წიგნების სწავ-
ლაში იმალებს თავსა შინა თვისსა, თითქმის ამხანაბთანაც
ზირველი ფიხილიდგან იდგწვის თავისთვის. რაკი გამოუა
მტარე ბუნული დაახვიან მისთვის ყოველნი ლანნი ზე
გულნი, ქმები გვერდზედ შესტქერიან, ქალნი გარბიან

მათგან, ვინცა გარეუღნი ნადინნი ზე თვთ ზინჭეჭლნი
უცოდგულნი მიმოხურა მათის გულისანი ზინჭეჭლი სმა კა-
ცობრივისა, ზინჭეჭლი ბუნებითა მიმიხედუჭელობა აწის
უაჭეჭე გარდახდომილუბა ჟიუტის შაჭმედიანობასთან, ან
შეუძლიან თავის ნათესავს გამოუცხადოს იგი, ანწმუნოს
მეგობარსა თვისსა. — ასე გასინ ჟე უნდა იტინოს საიდუმ-
ლოდ. — მე ამას ვანბობ ჩემო სასუჭეჭლო მარიაშ, გას-
ამართლელად ამალათისა, წელიწად ნახევარია წაღ ჩემთ-
ან ჰსცხოვრებს, ზე აქამდის ჟერ ან უთქუამს ვინ უაჭეჭე,
თუქცა დანწმუნეულიცა-აწის, რომ მე აწა ისტეკუილის
სურვისთვს მინდოდა შემეცყო, აწამედ მიმედო მონაწი-
ლეობა მისას გულის საიდუმლოსი, ბოლოს მითხრა ყო-
გელიჯეღ აი რო გორ მოხდა: გუშან მეღამალათი გაკედით
ქალაქს გარეთ საი ეწოთ, შეუდექათ ხეობას, სამხრეთისა-
კენ, ზეთ ზე ზეთ ვიანეთ, უეცრათკი მივადექით სოფე-
ლს ველიკს, ზინდაზინ მისსა, ჰსინანს უაჭეჭე კედელი რთ-
მელიცა ჰჟანამდა სხანსეთისა დაცემისაგან გარეშე კა-
კაზიის იქით მინდოდაში მცხოვრებთა რომელნიც
მოუხდებოდენ ამ სამხდვარხედ. ისტორია დებენდისა
(დებენდ ნამე) ცუუილათ მიუწერს, მის ადშენებს უბ

სოციალური დროთა, ვადაც ისტენდიალსა: აი დაწეუბა მო-
 თხრობისა, რომელსაცა შრომისა მიუწერენ ისკანდალსა,
 ესე იგი ალექსანდრე დადსა, თავის დღეში ანა ყოფი-
 ჳა ამ ადგილესში, მეუბნ სუშრეკან გამოაჩინა ესე სჭა-
 უდე განახლა ზე დაადგინა მტკუნნი. ანა ერთხელ შე-
 მდგომში გაახლებულა ზე ხელ ახლა სადაც ამოსუ-
 ჳან უყუნებთა ხეუბი. მოთხრობა დაშოენილს, რომელს-
 საც ამბობს ვათომც კედელი ესე იყო კასპიადან წასუ-
 ჳი ვიდრე შავ ზღვაიდეს; რომელიცა სჭრიდა მთელ
 კავკასს ზე აქვდა ნაწილის წკინის ბჭედ დერბენდა, სო-
 ჳო საშუალ დარბალი; ეს უფრო დასაჯერი ან ანის,
 თუცა შნავალთა ჳსკ უბით; კვლი ჳსჩანს შობს მთებში,
 მხოლოთ ხეუბი ზე სახედლო გზა ჳენსუჭტეს მათ, იქიდან
 კი შავა ზღვისაკენ, შგონი მენ გწელიში სწულებით ანა
 ეტყობან იყო გასულა ნაშენობა? — სუწვალ-კმაყოფილუ-
 ბით ვსინჯანდი ამა უდიდესსა ზღუდესა, გამაგწებულს
 ხშირის კოშკებით, ვეკარობდა დიდესსა ძველთა, თუ-
 მცა სულელურს მათს თუთ მნეობლობით სუწვალსა
 სიდადესა, რომელსაცა ფაქანთაც ვწკ გაჭებდენ, წა-
 წმოიდგინონ ანამცთუ საქმით, ახლანდელნი მდედროს

ღე ზანდაზანს მივიდა ბუღაღთან., გამანჯგუა., უთხრა
მან: გამანჯგუა თუ გულის მჭრელი! იმედი ანა მქონდა
შენის ნახვისა, მე მეგონა, რომ შენას ცუგადან დიდხა-
ნა ეშმაკმა ქალმანი ამოასხა .“

—, ძალიან ჩქარა დასდინა, ამალათუგ!,, მაუგო მან
—, მე კიდევ იმედი მაქვს დავამლო აქაუნა ბორება
რუსენის ღე შენა მოძვე თათრებისა მხოვრით, რომელთაც
ქისა უფრო დიდიაქეთ, მინამ გული? . . .

,, კანგათ ნადრობ, შემანჯგონა? . . . დაუდევნულად ჭე-
თხა ამალათ ბუკმა. —

—, ცოცა ვერ მოდას კანგა, რუსის ფანაულებისაგან
ხმადდახმალ ძლიავს ვცატეთ ხოლეს ნახინსა, ან ეწოს
ონს სალდასს ვაგუადით მთაშა. ენდროს ღე ახდაშუმს
ნას ვაქნევთ ღე უზილბაშის საქონული უჭმით იმდენა
ადან დაბქეთ. დღესაც მტელივით ვიტანტალეზდით ღე
ცუყილათაც შეგვჩნებოდა შტომთ თუ დიერთს ან მოე-
ცა, მდიდანი ბეგა ღე რუსის ხოლგოვნაკი?,,

მე სასხლი გამიშინა ნა ეს სატყუები გავიგონე.
,, მცაშა შავარდენს ნუ ჭეიდი მანამ ხელსედა ან დაი-
სო., მაუგო ამალათმა.

ავაზაკი წამოჭდა, ჩახმასხს ხელი მოჭკიდა და
გავიწყო ცქეწა.,, გამიგონე, ამაღათ!,,

იმან უთხდა:—,, იქნება ჩემგან წასვლას გაქცევას
ფიქრობდეთ?

იქნება გაბედოთ ხელის გამოღება?„

“ ფიქრი ნუ გაქეხს,“ მიუგო ამაღათმა.

„ გიუეზი ხომ არა ვაწთო ოცნი ექვს შუგუბნათ? ფუღისა
უგარეღია ჩუჭნთვს, შაგწამ სული გვარჩევნიან. წაკი
შენ ხელში ჩაეკვივდით წაღა გაგუჭწყუობა; ეს კი, ძალი-
ან ნუ შეუკიდებ თავის დასახსნელს, შენ თითონ იცი,
მე არც მამა მყავს, არც დედა, ზოლკოვნიკს ხომ უფრო,
დიდი ხანია არც კაწი აქეხს არც სახლი.“

—,, მამა რომ არა გყავს, მამის დანაწიენი სამკვიდრო
ხომ გაქეხს. მედა შენ ახლა ნათესავების თვს ხომ არ მო-
გუეზით. ხომ იცი, მე სვინიღისიანი კაცი ვაწ: ოქრო თუ
წაა მაქეხს, ცხვრებსაც ავიუვან; ზოლკოვნიკს ნუ ამბა-
ობ; მე ვიცი, რომ მაგაში საღდათები უკანასკნელ მუ-
ნდრის დიღებს გაიღებენ თუკი შ- ში. (*) გაიღეს ათასი

ზოლკოვნიკი შნ. დაისხნ ეს კავკასიის კოწხუზის აფიანტეებსა

თუმანი, ამაში უფრო ბევრს ან მომტყენ. მაგნამ ვნახ-
ათ, ვნახათ! თუ ჭკვიანათ იქნებით . . . მე ხომ ვა
უტი (უნია) კატის მჭამელი ანავან, დემონმა ღამიყარ
ოს.,,

„ ეგა თქვა ზ მეგობარო: კარგა გვასვი, გვაჭამე, შემ-
ოგვიტანი ზ ზატოსანი სიტყვით დაგანწმუნებ, რომ ანტ
მოგკლათ ზ ანტ გავიქცეთ.,,

„ მჯერა, მჯერა! შეუვარს რომ უნსუბრათ გავრიგ-
დით. რა უიხადათ შექრილხან, ამბალათ; ცხენი რა ცხე-
ნი, თოფი რა თოფი, უნთი სიტყვით შესაშურებულა! აბა
უნთი შენი ხანჯალი მარჯერე, მეგობარო? თუიოთ უუბ
ანნის სევადა ექნება, ქანქაშს.“

„ ანა უიზლანისა, ,, მიუგოთ ამაღათმა; ზ მშვიდათ
დაიწყო სსნა ხან ჯლის ქამნისა.,, ბირი ნახე ზ საკვარ-
გელია, ღურხმანს ისე გასწევეტს, თითქო სამთელი იუოს,
ამ მხარეს ოსტატის სახელია: აბა თურდა შენ თათონ
წაივითხე: ალი უსტა უანანიშინკისა!“ — ამასთან ამო-
დებულს ხან ჯალს უტრიალუდა ან გვანდების მოუვარულს
ლეის თვალწინ, რომელსაც უნდოდა ჩუშნთვს ერგენუ
ბინა, რომ წიგნი იტოდა, გონება განთული ჩათვლით

კითხულა ბდა ნაწეჭს . . . ვნახოთ უეჭვან ელვას ლეო
ვით გაიელვა, ხან ჯაღმა! ამმაღათმა რადრო შეაწნივა რატ
ძალი ზე დონე ქქონდა დაჭკნა თავში შემადდანს, ასეთი
ძლიერი სასტიკი იყო მოქრევა, რომ ძინის ყბებში ჩეხს-
ინა ხან ჯაღი, გვაძი დაეცა ბაღახზე. მე თვალი ან
მომიშორებია ამმაღათისათჳნ იმის მაგალითზე წავაქციე
ახლოს ჩემსა მდგომარე ავაზაკი, დამბახით, რომელსაც
ჩემი ცხენის სადავე ეჭიწა. ეს იყო ნიშანი გაქცევისა
დანაშთენის ავი ვატრობისა: თითქო წაკი ბელადი მათი
მოკრედა გადაბმული მათი საველოც გაწედა წახედატ
ისინი ეზენ. მანამ ამმაღათ, აზიურის ჩუჭულეჭივ ცრ-
ცვიდა მკრედეებს ზე იმათგან დანებებულს ცხენების სა-
დავეს ერთათ აბაღდა, მე უსაყუჭდურედი მას ცუუი-
ლათ დაფიტებაზე., გაკვირეჭებით შემოხედა., საკვ-
იწველს ვატი ხართ, ზოლკოვნეო! მომიგო მე., ამ
წახზონიკმა ჩუმათ ბეჭი ზიანი მისცა რუსებს, ხან თი-
ვასა ჰსწომდა, ხან ცუვეთ იტაცებდა მარტო შეშას მჭ-
წსლ საღდათებს! ან იცით ჩუჭნ დაგვიტან ჯამდა და-
გვაჭლეძებდა, იმისათჳს რომ უფრო საბწალო წიგნი
მიგუჭწეწა ჩუჭნებისთჳს, მომეკრეული ფასი მიუვათ

ჩუჭნში.

—, ეგ სულ მართალია, ამჟამათ, უთხარ მე; მაგრამ სიტყუე, ტყუილათ ფიცა ან უნდა იყო ანც ხუმრობაში ზ ანც გაჭიანჭებაში. განა ჩუჭნ ან შეგვეძლო ზინდა-ზინ მივცვიანგაყავით ზ ასე მოგვედინა როგორც ესლა?

,, ანა ზოლკოვნაყო, ან შეაძლებოდა. თუ მე ლაზარაკით ან გამეძთო ბელადი, ზინჭუჭლსაჭუჭ ჩუჭნის ხელის გაქნევაზე ტყუაით აგვასხამდენ, ამასთან მაგ მუნდას ხალხს ვიტნობ კანგა! უკენი მანამ ბელადია კანგნი არიან, ზ ბელადიდგან უნდა დაწყობილიყო საქმე,,, მე თავს ვიქნევი, თუმიცა აზიურმა გულ მსჭვალობამ გადამანჩინა მაგრამ ან მომიწონდა. რა რწმუნება უნდა მქონდეს იმისთანა ხალხთან რომელთაც ანა აქრთ ანც ფიცა ანც ზაცვი! ის იყო ცხენებზე ვსხდებოდათ, რომ გავიგონეთ კვნესა, ჩემგან დაჭრელი მთა ულისა. მოსურნეელესუდიყო წამამკვდარი გვემუხდანებოდა ან დაგჭუჭგლო იგი შესაჭმელად ნადართა, თნივ მაგცვივდით შემწეობისათჳს უბედურისა, ზ იუ-იქვე გაკვირება ამჟამათისა, რომესაც იცნა! რომის

დაჭრილი იყო მოსამსახურე აგაწიის ხანის სულთან ასა
მეთისა. როდესაც ჰკითხა, რომ ამ ავანაკებში რომელი
გვერდია, მასუხათ ესე ჰსთქუა: „ეშმაკია მაცდინა. ხა
ნმა გამგზავნა გეშეკის სოფელში წიგნიც გამატანა და
ქუბ იბრადი ექიმთან, წაღაც ბალახისათვის, რომელსაც
ამბოზერ ასეთი თუბმე წამალთა, რომ წაც უნდა სს
ეულთა იუოს ანგებს. წაღაც უბედურობა იყო ჩემი,
გზაზე შევზღდი შემაწდანს! ადარ მომეშო, ამიტყუდა
წავიდეთ ვივაჟატოთო. უბიდგან იუულიანი სომეხი მო
დისო: ვაჟატობის გულმა ადარ მამისვენა. — ოხ, ალლა,
ილ ალლა! სული ამამხდა.“

— „შენ ამბობ წამლისათვის იყავ გავზავნილი!“ ჰკითხა
ამალათმა. „ვინ აწის თქუწნი ავათ?“

— „ჩუწნი ხანუმ სულთანეთა სიკუდილზეა მიწუწვილი
აი წიგნი ექიმთან, რომელშიც ჰსწეწია იმის ავანტყოფობა
ის ნიშნები. „ამ სიტყუებზედ მისცა ამალათს გეწცხლის
მსწა, რომელშიც დახვეული ბაწათი იყო. ამალათი გაუ
ვითლდა შევდარწასავით ხელი აუკანკაღდა თვალები
ჩაუცვივდა წა დაუწყო იმას კითხუა.
ხმა უწუდებოდა ზ მლივ გამოსთქვამდა ამ სიტყუებზეს: „

ანტ სჭამს, სამი ღამე ანტ ჰმინება. . . . ბოდაშს! უკანასკნელ განწიწულებასა უშეკლეთ!,, ჭეშმარიტო ღმერთო? მე აქ შეუძქტევი, ვდღესასწაულობ, მაშინ მოდესაც, სული ჩემის სულისა ემზადება ქრისტენადან გასვლას დაუტყვეპის ჩემს უსულო სხეულს! ო, დეე შე გაგზდე იმის ჭირის სანაცვლო, მე ჩამოულან სამაჩეში, თუგი იმას ეშეულება წამე! სასურველო, მშვენიერო ქალო! სჭკნები, ავადიის ვანდო, ბუდი შენი გეწკვა თ. ვან წკინის ბჭყუალებით! ზოლოგონიკო!“ დაიუვიწა ბოლოს ჭხელი მტაცა.,, აღმისწულეთ განსაკუთრებით, წმინდა თხოვნა: ნება მომეცით ერთი კიდევ ვნახო ისი. . . .“
—,, ვინა, მეგობარო ჩე ია?“
,, ჩემი ძვირფასი სულთან ეტა, ავადიის ხანის ქალო, მოსულიც ჩემ სულზე უმევესათ მიუგანს. . . . ავათ ანის, გუდება, ვან იტის იქნება, კიდევც ბოკუდა, მე აქ ცხუილათ სიტყვებს ვკარგამ! ჩემა გულმა ან შიდიო მისი უკანასკნელი შეწობედვა, უკანასკნელი ამოსუნთქვა, მე ან შევაშრე უკანასკნელი უინულის მგზავსი ცრემლი! ო, წატო ჩამაგალი მზე ან დამეტემა თავზე, წატო მიწა ანა სქდება, რომ ჩამიტანოს თანა!,,

მწუხარებისაგან მკვდანი, მომეუწუნო გულისე, ქვითქვითუდა უცრემლოთ, სიტყვა გამოუთქმელი.

დრო აწიყო მიუნდობლობასე მესაყუჭდურებინა მეტადრე მეთქვა მიხეზი, რომელ ჩივი ან იყო ქასულიყო იგი წუსების მუხანათან, აწის მისთანა მდგომიეწობა წო მლისა წინ ყოყმელი კადნიერება, შვიმუსგნის, ვითაწტა მტკერი, მე ვგმნობდი, რომ ამაღლათი ამისთანა მდგომ მანგობაში იყო. თავს ვადე ყოველივე ზ მივეც რება წასვლისა, რომელიც ვალსდებს ჩმინდის გულით ზ მსაწაფლათ, იგი ორ ჩივათ ავალეს: ჩემი საყვარელი ანდაზაა ზ მკვდანი განონი. მოგესვიე შეწუხებულთ თათს ზ ცრეული ჩუჭნნი შეეწოდენ.

„მეგობარო ამაღლათ?“ მე უთხარ;“

გასწი ჩქარა, საითაც გულს მიჭყუვხარ, დმერთმა ჭქმნას, რომ მშვიდობა მიიტანო, ზ იქიდან წამოიღო დამშვიდეუბული სული. . . . გზა მშვიდობისა!,,

—,, მშვიდობათ, ჩემო კეთილის მყოფო!“ გწმობით მითხრა — იქნება სამუდამოთ, მე თავს აწ ვიცოცხლებ, თუ აღლა წამანთმევს ჩემ სულთანეცას დმერთმა დაიფაროს.,,

დაჭრილი ავარული მივიყვანეთ აქამ იწვეითან,
ხანის წევრებთან გამოვართვით უკვდავების წამალი, ერთი
საათის შემდეგ, ამაღლათ-ბეგი ოთხას ბიჭით უკუ მან
ვიდა დეზერტიდან.

ეს გამოცანაც გამოცხადდა. ამას უკვანს, ეს ცუდია,
ღე უკეთეს, რომ ესეც შეუვარებულია. მე ვხედავ, საუჭა
წელი, მესმის შენი გაკვირება. ,, სხვისთვის განა უბე-
დურება იქნება, რომლისაგანაც შენი ცუდი ელის თავი-
სთვის როგორც ბედნიერებას? ,, მკითხამ. . . . ერთი მ-
ცდეალი მოთმინება, ჩემო სულის ანგელოზო?, სულთა-
ნეკას მამა, შეუჩივრებული მტერია წესეთისა, მეტადრე
წყალობა ნაქნარი ხეწიფისაგან ზე გამოხანათებული მამა
სადამე მწმინდ შენთანამს ამაღლათი, მოდესაც უფალატე-
ბს წესებს, გან ხანა დამშვადდება შენიგდება ზე ამატი-
ჭმებს: ეს ორივე საქმე ძნელი ასახდენია. მეც გამოვტა-
დე უიმედოვნება საუკანოებისა; ბევრი ცრემლი დავდგა-
რე, ბევრჯერ ვინაცრე სიკვდილი, რომ აგება იმასაც
ანის გაეცეებისა მხურვალე გული ჩემი? აბა ან უნდა შე-
ვიბრალეო ჭაბუკი, რომელიც უნდაგნოთ მიუკანს, რომე-
ლიც უიქნოთ ანის შეუვარებული! მაგნამ ეს გერ გა-

სდებს იმედს ხდეს ბედნიერებისას, ამისათვის რომ, თუ
უხედავრებათ ამ იყოს ზე ეგრეთ ან უხედავრეთ მაშინ შეი-
ძლებოდეს როგორცე დევერაწუებინა.

„ შესაძლო არის, მე მგონია ამბობ შენ შენის წმია-
ნდა ვერცხლის მგზავრის ხვით, რომელიც მექმის, ზე ვსტა-
კებზე შენს ანგელოზურს დამალზე, შესაძლო არის,
რომ მდგომარეობა შეატვალთ, როგორათაც შეატვალა
ჩუჭნთვს. განაუხედავრებას ყოჭუჭლთვს უნიჭატესობა
ექნება ქუჭყანაზე?“ ანას გეტყვი, საუვარელი, განა
შენუხებით ვოიქრობ, რომ საეჭოა. . . ასე გაშინჯე,
იჭუჭნთვსაც ზე მასთვსაც ვწიშობ. ბედი გვიღიბდეს;
იმედი ტეხილის ხვით გვიგალობებს: გაწნა სჭუჭ—არის
ხევა, იმედი—ხევის სიჭინოში: საშიშია მჭუჭნთვს ხა-
ნჭუჭლისა, უხედავრება ადექმანო შეოწისა, მჭუჭნთვს
ნის უწათთ შეუწის მიხუხი ადარა იყოსნა: აკი უწათთა
გაწთ! გურ გამიგია, საუვარელი მანამ, რისათვის იზარა-
ება ჩემს მხუჭვალე გულში სიტყუე, როდესაც, ვოიქრობ
მამავალს ჩუჭნის ნევაწებს, ზე ვიქმნა დაკარგა ნახვია-
სა თავისი ანგარში, ესე ყოჭუჭლივე გაივლის, სულ ნუ-
ტარებაში გადავა, როდესაც შენს ხელს მივიკედნობ

საკონცენტრაციო ჩემს ტურებზე, შენს გულს ჩემს გულთან
ელვანება მცინა შავ ღრუბელში უმეტეს ნათლად სჩანს,
ღე ყოველი უბედნიერესი ჟამი ცხოვრებისა ანს მდუმარე
მწუხარებისა შორის,

თავი 8.

ამაღლათს ორი ცხენი დაუარდა, ბიჭებიც გზაზე
დაუარან ამის გამო მეორეს დღეს უკუღმ იყო ახლოს ხუ-
ნახისა ყოველ ნაბიჯზე იზღებოდა მისი მოუთმენლო-
ბა, ყოველ ნაბიჯზე ემატებოდა შიშისა მისისა რომ ვეღარ
მიუსწრებდა ცოცხალს თავის საყვარელს შეპყრუნდა,
როდესაც მთიდან დანახა ციხე ხანისა. . . . თვალთ
დაუბნელდა.,, სიტოცხლე ანუ სიკუდილი დამხვდება
მუნ?.. თავისთვის ჰსთქუა, ზე გამაგრებულას გულით, მო-
უმატა ცხენის წბევას.

ერთს, თავით ფეხამდე იარაღში ჩამკვდაწს, კაცს
მოეწია; მეორე იმის მხრდა-მინ მოდი ოდა ხუნ-
ახიდან, წა ერთმანეთი დანახეს მათ გაშინჯეს, და-
აყარეს მათინვე ცხენებს სადავე, მისცვიანდნენ ერთი ერ-

„მანეთს, ჩამოხტენ ზე უეცრათ დაისჯეს ხლმებს ხელი, გატოვებული შეუტყის ერთმა მეორეს ხმა გაუცემლათ, თითქო ხლმის ცემა იყო მგონაგონი მოკითხვა. ამაღათა ბეგს, რომელსაც გაუფობეს ვაწრო გზა ბილიკი კლდეტა შოწის მდებარე, განკვირეს შებით უცქერდა მათ ბრძოლას: დიდხან არ გაგველდა ომი მიმავალი ცხენოსანი წაიქცა ქუჩბზე, ზე გახეთქილის თავიდან სისხლი გადმოაწადენი ღებამდა ქუჩბსა მათ; დამარცხებულმა ცივის სისხლით გაწმინდა ხლმის შიწი, მოუბრუნდა ზე უთხრა ამაღლათს.: კარგს დროს მოხუჭლ! მხიარული ვარ, რომ ბედმა მოგიყვანა მოწმად ჩუჭრის ომისა, დმერთმა ზე არა მე მოგკალ ჩემი შეუწაცხმყოფი, ზე ესლა მაგისი ნათესავები ვერ იტყვიან რომ ჩემი მტერი ჩუმათ ჩასაფრებულმა მოგკალ, სისხლს აღარ დამიწებენ დავას.“

—, რა გქონდათ მაგისთანა საჩხუბარი საქმე? —
ჭკითხა ამაღლათმა. — აგრეთი რა იყო, რომ თუ არ სისხლით არ გადაწყეტტილიყო?,,

„ ეს არაშხადა, არ მომიწიგდა, მოტატებულ ცხვრების გაყოფაში. ,, მიუგო ცხენოსანმა, . . . გაჯავრებულებმა სულ ერთიან უღლები დავჭკვით: მამ ნურც შენ გერგე

ბა ზე ნუწც მეთ. . . . ზე ამასთან ცოლი გაძილანძღ.
მამიჩემის სიფლავი შეაწყვივა; დედჩემის წაწყმუნდა ან
მეწიფნა, მინამ ჩემი ცოლის ნამუსის წახდენა! მე მასში
ნუჭ მანდოდა მაგისი დახან ჯუღა, მაგნამ ან მიმიშუჭს;
ხინობა დაუდევით, რომ ხინუჭლს შემთხუჭვასი უნთ-
მანეთი ან დაგვესოვა ზე ან ალლახმა გააბჭო. უთოთ
ხუნჯახში მიდინარ ბეგო, უთუთ ხანის სტუმრათ მის-
ვალ? „ჭსთქუა ცხენოსანმა

ამაღათმა გადაახტუნა ცხენი მკუღარზე, რომე-
ლიც ვიწრო გზაზე გაწდი გაწდმო იღო ზე მიუგო რომ
იქ მიდის!

„ ცუდ დროს მიხვალ ბეგო, ძალიან ცუდ დროსა!,
წაც სისხლი ჭქანდა სულ თავში აუწდა ამაღათს.—,
ხანის სახლში განა მოხდა წამე უბედურობა,— ჭკითხა
მან ზე ცხენი შეაყენა, რომელიც ერთ წუთ წინ გამათწა
ხა, რომ უფრო ძალე მისულიყო ხუნჯახში.

„ უბედურება კი აწა: იმის ქაღი სულთანეცა ძალიან ავ-
ათ აწის, ზე ეხლა. . . .“

—, მოკუდა! — დაივიწა ამაღათმა, რომელიც უფრო
ზე უფრო უვათლდებოდა.

„იქნება კიდევ მოკრძა; ეს კი რომ სიკრძაღსე, მიწურვალა, მე რომ ხანის კანებსე გამოვანაწე, ასეთი სიკრძილი ცირილი ზე წივილი იდგა დედაკაცებისა, რომთი თქო წყსები ხუნსახის ცხეს შტუწმით იდედენ რუ... მიბმანდი თქუწნი ნებაა.“

ამალათს ადაწა ესმოდაწა გამოშტუწებული მიაწუნებდა, რომელსედაცა ჰკვირობდა უზდენი, კომლივით ადიოდა გზიდან მტკვეწი იმის ცხენის ფეხისა. მსწრაფლათ გააწბენინა მიგწეხილი ქუჩები, ავიდა გოწახე, ჩამოხტა ცხენიდან ხანის უხოს წინ, შეუსწვენებლივ მიწობდა სულთანეთას ოთახში? წააქტევედა, ხელსა ჰკწამდა ბიჭებს ზე მოახლეებს ზე ასე გაშინ ჰქე აწა დასდიაწა აწც ხანს ზე აწც იმის ცოლს შეიწწა სადაც ოთახი იყო ავანტყოფისა ზე თითქმის გოწება მიხდილი დაეცა უხლუბზე მის წინ.

ჟეცაწმა ამალათის მისწულამ შეაშოფოთა შეწუნებული მუნ მყოფთ კრება; სულთანეთამაც, რომელშიაც წუდეზობდა ძაფი სიტოცხლისა, თითქო გამოიღვიძა საშანელის დამასუსტებელის სიტხის გან, ლოყები უწითლდებოდა აწა ბუნებითის სიწითლითა, რომ გოწათაც შემოდგომის ფუ-

რძელი ჩამოვარდნის წინ, ანუღს თვალეშე უკან გეზო
და უკანასკნელი წვეტილი ცხოვრებისა; რამტენივე
სათი იყო უკუ მისუსტებული, უტყუელი, უძნავი, გა-
ნწირული; ღანადაკმა უკმაყოფილებისამ მუნ მყოფთა, მა-
დალმა ყვირილმა, ამაღათისამ, თითქო არ-იყო რომ
გამოაბრუნა მიმდრეკელი სული ავანტურისა. . . შეი-
ძნა. . . თვალეშა დაიწყეს გაბწყინება. . .

„ შენა ხარ, შენა? . . .“ დაიყვირა მან ჭ გაუშინა
მკლავები. . . .“ ალღას ბეჭექეთ! ახღა კმა-
ყოფილი შეგიქენ! ბედნიერი ვარ, „ წანდოსთქუა ჭ გა-
დიქვა ბაღიშეზე, დიმილი განჭქნა მის ტურებისგან, წა-
ბბეი შეიჭმეხუტნ ჭ ისევ ხელ ახღათ შეიქნა ადრი-
ნდელსავით გონება მიხდილი,

განწირულს ამაღათს არ ესმოდა კითხუა ხანისა,
ანტა საუტუდური ხანის ცოლისა; არავინ, ანაფრითვერ
განიშობა მისი გონება სულთანეკადგან, ვერ გამაფხი-
ზღეს საშინელის მწუხარებიდგან, ძალათ ძლივს გალო-
იყვანეს იგი ავანტურის ოთახიდან. მის ოთახის კარე-
ბთან მიუყდებული იმედ წასული მოსთქუამდა, ხან ესგუ-
წებოდა მტასა სულთანეკას მოძრენისათვის, ხან ამტყუ-

ნება, აუგედრიდა იმის ავით გახდომასე, შესაბრალეუ-
ლი ზ სანინელი იყო მწუხარება ადტატეულისა მხუცა-
ლის ახიედისა.

ამალათის მიხვლამ გამოახრუნა ავანტყუოფი. რატ-
ან შეიძლეს ზ ვერ მოახერხეს მთიულთ ექიმებმა, ის შე-
მთხვევამ მოახდინა. უნდა გაეფვიძებინათ გაშეშებული
მოქმედება სიტოცხლისა ძლიერის შეწხევით; უამისოთ
უთუოთ მოკრედეზოდან იგი, ანა ავანტყუოფობით, რომე-
ლიც უკრეშ იყო გამქრალი, ანამედ სისუსტით, რეგო-
რათაც სამთელი რომელიც ჰქრება ანა ნავისაგან, ანა-
მედ უაქრობისაგან. ბოლოს სიჭაბუკემ დასძლია: შემდეგ
ამისთანა შეწყევვისა, სიტოცხლემ გაიფვიძა გულისა მომა-
კრედავისასა. შემდეგ გმელის, განსწყურებული ძილისა,
გამოიფხინლა მან ჩუშულეზრევის დონითა, ახლისა გრ-
ძობითა., მე ახლა კანგათა ვან დედავ, უთხრა მან
ხანის ცოდეს, მხიარულათ იყურებოდან აქეთ იქით! თითქო
სულ ანავინ იყო. ახ, რეგონ სანთამოვნონ დასწყურება
შემდეგ ავანტყუოფობისა! თითქო კედლებიც მიცინიან,
ძალიან ავით ვიყავ, დიდხანაც ბევრი ვიტანჯე, ახლა,
მადლობა ალღახს, სუსტათდა ვან ზ ესეც მალე გაი-

ვლას; მე ვგებნობ თითქო მარგალიტსავით ჭკობნამს ჩემს მარგალიტში სიმთელე. წანსული ბინდად წანმომიდგება, მე ვხედავდი თითქო ცივ ზღვაში ვიდუნებოდი, წყურვალით ვიხინებოდი; შობს თითქო ნისლში დატყუარებდენ ორი ვანსკულაგი; თანდათან ბნელდებოდა ზნელდებოდა!, მე ძინს მივიდოდი, ზ მივდიოდი უცნაოთ შემომესმა ხმა ვიდაც მიძახდა სახელსა, ზ შემძლებულის ხელთ ამომიყვანა, გაუინულის, უკიდურის ზღვადგან. . . . ამაღათას სახეს თვალი მოკვარ, თითქო ცხადლივ, მასკულაგებმა გაიულკეს, სხივი იგი მომხვდა მე გველივით გულში; სხუა ანა მასსომსრა!“

მეორეს დღეს ნება მისცეს ამაღათას ქალის ნახვისა. სულთან-ახმეთ-ხანმა ნახა რომ იმისგან რიგიან მასუს ვერას მიიღებდა, მანამ ეჭვისაგან არ გამოვიდოდა მისი გონება, ანთებულის საშინელის სიყვარულისაგან, თანახმა შეიქნა მოუშუშებანის მის თხოვნასე., დეე უშუშლამ ისიამოვნოს, როგორც მე ვისიამოვნე., ჭსთქუა მან, ზ შეაყვანა სტუმარი თავის ქალის საწოლში. სულთანეკას წინათუშე გაგზავნეს შეატყობინეს, მაგნამ მანც შეშვიოთდა ძალიან, როდესაც თვალები მისი შე-

ხედენ თვალსა ამაღათასსა, იმისთანა საყვარლისა, ის
რე დიდხან ზე ცუხუღათ მოძლოდინელისა, ოწითა საყვარ
რელთა სიტყვატა უწითი ვერ გამოსთქუჭს, განა მხუ
რვალეთა თვალთა სიტყვატა, წამოსთქუჭს გრძელი
ამბავი, დაწერილი დამწუჭლის ასოებით, გულთა მა
თთა ზედა; უწითი ურთმანეთის გაუვითღებულს ზინზე წა
რიკითხეს შეჭირვებითი ფიქრი მათი, ცრემლი განშორე
ბისა, გუჯალი უხილობისა ზე სჭუნვარებისა შიშისა ზე გუ
ვასა. სასიამოვნოა ნახვა კაცისა, განა აღუვატუჭბულის სი
მშვენიერე, საყვარლის ქალისა; განა მისი სიუვითლე,
მისი, ავანცუოფუნი სისუსტე, განსაცვიფრებელია,
გამაგიებელია, ზე კაცის მამარცხებელია! რომელი თუ
ჯის გული ან გადნება საგსე ცრემლით თვალის
შემოსხედვასე, რომელიც უსაყვარლმით, აღეწსით გეუ
ბნება: „მე ბედნიერი ვარ, შენგან ვიტანჯებოდი ზე შე
ნთჳს!“ ცრემლები გადმოსცვივდა ამაღათს; მაგრამ ამა
ღათს მოაგონდა რომ ის მარტო ან იყო იქა, გული შე
იმაგრა, თავი აიღო, განა ხმას ვერ ძალედა სიტყვით
დაღვრილიყო, ძლივს ესდა სთქუჯა: „დიდი ხანია სულ
თანეკვა ურთმანეთი ან გვინახამს?“,

— „კინაღამ საუკუნოდ მოგშორდით ურთმანეთს.“ მიუგო სულთანეთამ.

„საუკუნოთ?“ წანმოსთქუა ამაღათმა საუჭე შდუნიანას სიტყუით. „შენ მაგას როგორ ჭფიქრობდი, როგორ გჰუ როდა? განა სხუა გუანნი ცხოვრება არ არის? ცხოვრება, სადაც არ არის არცა მწუხარება, არცა განშორება მშობელთა ზე საყარელთა თანა შე რომ დამეკანქა თისლისმა ჩემის ბედნიერებისა, რა რიგისა სიმაგრითა ავიყრიდი ჩემის თავადგან დაქან გეუღს, მძიმეს ბექთნებსა ცხოვრებისასა! მაშინ წადა საჭირო იყო მებნძოლსა ბუდთან?“,

— „ნეტავი მომეჭდანიყავ წახანაგრეა“ მიუგო ხუმრობით, სულთანეთამ— „შენ აგრე მუჭე შნიერთად ადწიქე ცხოვრება საულავისა რომ გინდა ჩქარა ჩავსტე იმაში.“ „ო, არა იცოცხლე, იცოცხლე დიდხან, ბედნიერებისათვის, ზე . . .“ საუჭანლისა, უნდოდა ეთქუა ამაღათს; მაგნამ შეტცხვა ზე დაჩუდა.

ნელ ნელა სამთელის ვანდმა დაუფერა ლოყები, დაკმაყოფილებულს საუჭანლის ექ ყოფნით ქალსა. დაჩუთისევე ჩუჭულებრივი ცხოვრება. ხანი დაუდალავათ ჭკია

თხამდა ამაღათს ომის ზახოდების დაწყოზილობას წყ-
სის ჟანისას; ხანის ცოლიც თავს აწყენდა კითხვით, ტა-
ნისამოსისა, ზე ჩუჭულებსა ქალთა მათთა, ყოჭუჭლ-
თვს ალლასს ახსერებდა, წოდესაც გაიგონებდა რომ ქ-
ლნი უცუძანოთ (უზუნანგის ამხანაგოთ) დადიან სუ-
ლთანეცასთან კი ჰზოგებდა ამბავს ზე ლაზარაკს გულის
საამუქს. ყოჭუჭლი უზნალო, წადმე საქმე შესახები მათა
ან ღანჩა, რომ დაწვრილებით განეშოცებოთ ზე განკვა-
რებით ან წანმოსთქუას სიუჭანწული, როგორათაც მი-
დასნი, გადასცვლის წასაც შეეხება, ოქროდ, ზე ახ! სმა-
წათ ჰქცება, როგორათაც მიდასნი, წა გურა იზოვნის გა-
ნსხვაებითსა საზნდოსს სიცოცხლისასა. წამთენიც კანგა
ზე კანგა შეიქნა ზე ღონე მიეცა სულთანეცას, იმთონო-
თანდათან ედწულებოდა მწუხარებით ამაღათს შუღლი-
ხანდისხან უეცრათ, მხიარულს ლაზარაკის დროს, შესდ-
გებოდა, თავს დაჰკიდებდა ზე მშვენიერ თვალებსა მისა
გამოიხატებოდა ცრემლი, ზე საშინელი ოხრვა, თითქო
უკლამდა გულსა; ხან საჩქაროთ წამოხტებოდა, სიანჩხ-
ლით გაბწყენებულს თვალებით, ხან ჟალზე ხელს დაი-
დებდა ზე შემდეგ თითქო უხედუჭლი ვისმე ხელი შეა-

უნებდა ჩავაწვდებოდა დღმასა თუქისა შინა. რომლისა განაც ვერ განაკუჭვდა, ასე გაშინ ჯე ანცა ალექსი მშვენიერის სულთანეცასი, ერთხელ, ამისთანა დროს, სავგარდლები იყვნენ მანგოკანი მონაწილეობისა გრძნობითა მიეყუდა მხარსა მისა, სულთანეცა ზე უთხრა: „აზიზო (სასურველო) შენ ჰსწახან, მოგწყინდა ჩემთან ყოფნა!“,

— „ახ, ნუ აყვედრი მას, რომელსაც უყვარხან უმეტეს ცისა,“ — მიუგო ამალათმა:—

„განა რა გამოვცადე განშორების ჯოჯოხეთი, ახა უმწახანოთ როგორ წარმოვიდგინო იგი! უმჯობესია, ათასჯერ განვშორდე სიტოცხლესა მინამ შენ, შავს თვალებსა?“,

„შენ რადგან მაგასა ჰფიქრობ. . . . ეტყობა რომ გსურს ეგე.“

— ნუ ჰსწამლი დაჭრილობას ეჭვითა, სულთანეცავ: შენ აქამდინ ჰყვარდი ვითა ვაწდი, მიმოჰფრინვიდი ვითაწცა ზეჰელა; აქამოდენ შენი ნება იყო განსაკუთრებითი თანამდერობა შენი. მაგრამ მე კაცი ვარ, მეგობარი; ბედმან დამაკავშირა გაუტყუელის მადლობისა ჯაჭვითა კეთილ-

ისა, საქმისათვის ჯაჭვი მეწევა მე დეზბენდისაკენ.,
„ ვალი? თანამდებობა? მადლობა!“ წაწმინდოსთქუა სუ-
ლთანეკამ, მწუხარებთ თავის გაქნევით., წაერთი ოქრო
მოქაწკუული მგზავსად ქსოვილისა სიტყვები იზოვნე შენ,
რომ დაჭტანო ანა სურვილი შენის აქან ყოივნობისა.
განა შენ აღწე მიეც შენი სული სიყვარულსა, მინამ მე-
გობლობასა? . . . , შენ გქონდა, ნება რომ სხვის სა-
ქონელი მიგეცა! ო, დაივიწყე შენ ვ კი. დაივიწყე მე-
გობარნი წესები, რე დეზბენდის მშვენიერი ქალები? . . .
დაივიწყე ომი რე სახელი, მკვლელობითი ალაგი მე მას-
აქეთ მძულს სისხლი, წატ მე შენზედ დაგინახე განდა-
სხმული, შეუძწოლებრივ ან შემიძლიან მოვიგონო რომ
ყოველი წუჭთი მისი უდიდს შეუშრომელ ცრებლათ ანუ
დედათ, ანუ სასურჭულს დანიშნულთ! აბა რა გაკლია,
რომ ვერ იცხოვრო მეუღლეებით, აქ ჩუჭნ მთაში? აქ
ანაგინ მოვა რომ აწიოს იაწადათ ბედნიერება სულთა.
ჩუჭნს სახლს წუჭთი ან ჩამოსდის, ფლაგი ნაყიდი ბრ-
ინჯით ანა კეთდება, მამაჩემს მწავალი, მწავალი, ცხუ-
ნები ჰყავს რე ბევრი აქუს იაწადი, მვიწფასი ხაზინის ზა-
ცრონია; ჩემს სულს ბევრი სიყვარული აქუს შენთვის, ან

წახვალ გნა? საყვარელო? ან წახვალ, ჩუჭნთან და-
წიგნებს... ..

—,, ანა, სულთანეგავ, ან შემოდლიან, ან იქნება ჩემი
აქ დაწინა? შენ მხოლოსა შემოგწინო სიტოცხლე ჩე-
მი, შენთვის მოვიკლა თავი, აი ჩემი ზღრუჭლი თხოვნა,
ჩემი უკანასკნელი სურვილი; ორისაკ ადსრულება მამაშე-
ნზედ ჰკიდია. წმინდას კავშირით ვარ შეთვსეული რუ-
სებთან ზ მანამ ხანი იმათ ან შეუწიგდება. ცხადი ქო-
ნწინება შენთან მე ან შემოდლიან. . . . ზ ანა რუსე-
ბის გამო, გარნა ხანისა. . . . ,,

,, შენ ხომ იცნობ მამაჩემს.“ შეწუხებულათ უთხრა სუ-
ლთანეგამ: რამთენსამე ხანს აქეთ, სიმძულვარე ცრუ მო-
წმუნეთა იქამდინ განუძლიერდა, რომ ან შეიწყლებს
მსხუჭწვლათ შესწიროს მან ქალი ზ მეგობარი. მოძე-
ტებულათ ჯავრობს ზოლკოვნიკზედ, რომ ზოკლა მან
საყვარელი ნუქერი, რომელიც წანლისათვს იყო გავზა-
ვნილი აქამ იბრეშთან. ,,

—,, ბევრჯელ ჩამოვადეუ დაწანაკი ახმეც ხანთან ჩემს
იმედზედ, ზ ყოჭწვლთვს მასუხი მისი ის იყო; შემოდღეი
ცე რომ რუსების მტერი შეიქნებოა, ზ მაშინ მითხან

რატო გინდა?

„მაშა სადამე იმედს უნდა გამოიუჭებოჯნეთ? —
—, იმედს რათა, სულთანეცავ! რატომ ეს ან უნდა
ითქმას მხოლოდ;“ გეთხოვები, ავანიაკ!“ სულთანეცამ
შეჰხედა თავის გამოძიქმულის თვალებით. „მე ან მე
სმის, უთხრა მან.

შედიევანე მე ქუჭყანახე ყუჭლახე უმეცეს: უმე-
ცეს, მაშისა, დედისა, ზე საყვანელი სამშობლო ქუჭყა-
ნისა, მაშინ მიხვდები შენ. სულთანეცავ? უშენოთ მე
სიტოცხლე ან შემდილიან, შენთან ყოფნის ნებას ან მა-
ძლევენ. . . . თუ გიყვანვან: გავიქცეთ აქედან! . . .
„გავიქცე! ხანის ქალის გაქცევა ცუჭშესავით, შემტო-
დესავით! . . . საშინულებას. . . გაუგონარი საქმეა!“,
— მაგას ნუ მეუბნები. . . . თუ ჩუჭყულებრივი მსხუჭ-
რბლი ან ანის, ანც ჩემი სიყუანრულია ჩუჭყულებრივი:
მიბძანე რომ ათასჯერ გავიდო ჩემი სიტოცხლე, ისრე
ადვილათ სიტოცხლით, როგორნათაც შავი ფული; ჯოჯო-
ხეთში მივცემ ჩემს სულს შენთვის, ანამ თუ სიტოცხ-
ლეს. შენ მაგონებ, რომ ხანის ქალი ხან; ისიც მოიგო-
ნე რომ ზაზაჩემი მაგ ხანისხში იყო, აგრეთუჭ ბიძაჩემს

შამხალის გვირგვინი ადგას! . . . მაგ ხაწისხოვნობის
გამოისობით კი აწა, ამ გულის ვგძმობ, რომ დინსი
ჯარ შენი; ზე თუ სინცხვილია ბედნიერება წინააღმდეგის
ხალხისა ზე სხვისა გამო დეე ის ჩემ თავს იუოს, ზე აწა
შენსა?

— მანჩემის სისხლის ძაქვას წადას ეუბნება?,,

—,, დრო გავა, ზე მაგასაც დაავიწყდება. წა ნახამს,
რომ საქმეს ადაწა ეშუჭლებანა, გამოვა შეუწყალო
ზლობიდგან; ქვის გული ხომ აწა აქუს; ზე თუნდა ქვი
საც იუოს, შეუტოდვარი ტრეშლი ჩუჭნი აგძმობინებს,
გულს მოუბრუნებს! . . . ბედნიერება მიგვიღებს თავის
ფრთას ქუჭზე, ზე ჩუჭნ შეგვიძლიან ამაყათ ვთქუათ:
ჩუჭნ თათონ შევიწყნით იგი.“

“ საყვარელო? მე მაგყენი ქუჭყენიერებისა აწა ვიტანა,
მაგწამ როგორდაც გული მეუბნება, რომ უწიგოს საქ-
მით ბედნიერებას ვერ მივქევით! . . . მოვიტადლოთ,
ვნახოთ, წას ინებებს :ლლახი. იქნება უმაგ ხერხოთაც
მოხდეს ჩუჭნი შეუღლება.“

—,, სულთანეკავ? ალლახმა მომცა მე ეს ფიქნი! . . .
ეს აწის მისი ნება! . . . გეხუჭუები: შემიწყალო! . . .

გავიქცეთ, თუ არ გინდა რომ ჩემი ქონების საათი ჩემს დაფულაზე არ შეატყალოს. ბატონისანი სიტყუა მიუტყდა ბატონებისა დებუნდში, თანამდები ვარ ადვასრულო, ადვასრულო მალევე. მაგრამ წავიდე იმ იმედით, რომ ვეღარა გნახო, ზე შიშით, ვაი თუ სხვს ცოლი გახდე: ეს საშანელია, მოუთმენელია! თუ სიუვარულინათვს არა შებნალებინათვს მაინც არის მიიდე მონაწილეობი ჩემის თაგისა, სამოთხეს ნუ მამაშოიქვს, ნუ მიმიყვან გავიქცება მდე. შენ არ იცო, სადამიან შეუძლიან მიიყვანოს მთა მტყუებულმა ვნებამ! მე შემიძლიან დავაწყო ნუქ მარალი გავტეხო, ნათესაობა, გავწყვიტო ყოველი კაცობნივი კავშირი, ავწიო სისხლი ჩემი სისხლსა მკარფასისა ჩემისასა, ჩემის სახელით შევამწუნო ყოველი ავასაკი ზე ვატინო ან გელოზნი ჩემის მოქმედებით. . . . სულთან ეტავ! გადამაჩინე სხუათა წუევათავან, გადამაჩინე თითონ ჩემი თავისავან! . . . ჩემი ბიჭები უშიშარნი არიან, ცხენები — იქარის, ბნელი ღამე: გავიქცეთ კვილ მოქმედს რუსეთში, მანამ ეს ცუდი დროც გადივლის. უკანასკნელათ გეხუტეწები, სიტოცხლე ზე სიკუდილი, სახელი ზე სული ჩემი ეკის შენ სიტყუაზეა და

მოკიდებული: ჰო, თუ ანა? "

ხან მოცუული ქალობრიობისა მომცხოვითა, ზე მათივის ცემითა მამა ზაზათა ჩუჭულებათაგან, ხან სიუჟანულითა ზე მუჭუნეიერ მეტყუებლობითა საუკარლისა, გაზოუცდელი სულთანეტა, რომოწათაც მსუბუქი მლობკა ჭფრინამდა აჩუქლთა წინაადმდეგთა ვნებათა შორის, ბოლოს ადგა: ამაყისა გამბედავისა სახითა, მოიწმინდა ცრული წამწამთა შორის გამომჴვირვალი, ვითარცა ქანკასა წებო ფოთოლსა ზედა:

ზე ჰსთქუა: ამალათ! ნუღარ მატდუნებ: სიუჟანულის ცეცხლი ვერ დამაბრძაებს, იმისი კომლი მოსწყუტეს სინი დანსა ჩემსა; მე უაჭულთჯს მეტოდანება, კანგი ზე ავა, ზე კანგათ ვიცი, წა სინცხვილია, წა უკეთილშობილებას მამის სახლის დაცეგება, მოსიუვანულეთ ზე მშობელთ შეწუხება, ვიცი ზე ახლა გაზომე ფასი ჩემის მსხუჭრბლისა: მოდი გაგიტეთ. . . . შენი ვარ! ანა შენმა ენამ, ანამედ გულმა შენმა მაჯობა.

აღლახის ნება აეო, რომ გნახე ზე შეგიუვარე: მათა სადამე დაკავშირდენ გულნი ჩუჭნნი საუკუნოდ ზე შეარად, თუნდა გკლის გვირგვინით? ეს ანის გათქდა:

წაგ შენი ბედა, ის ჩემი ბედი იყოს?«

მცა წომ. მოხვევოდა ამაღლათს თვისს შეუხებელის ფრთებით, გულზე მიიეჭდო ხმელეთი, მასე, მაშინაც უმეცესი ან იქნებოდა ადტაცება, როგორცათაც ამ მდგომარეობასა უაქსა; ანუულად დამბნევდა მადლობისა სიტყუჭასა წოდესაც დაწინაწდა ნიწყჭლი ადტაცება, საყუჩას რელთ დააწეეს დაწვილებით წოგონ უნდოდათ გააქცეულიყვნენ. სულთან ეტა თანახმა შექნა ზეწრებით ჩაშუჭბას, თავის საწოლის ფანჯარედ გან, მაღალის კიადისაგენ. ამაღლათი სადამო ხანზე უნდა ხუნჯახიდან გაასულიყო თავის ნუქელებით, მითომ შოწს ქოწის სანადია წოთ, გაწს სსჭა გზებით მოევლო ზე მოსულიყო ხანის სასახლესთან, წოდესაც დადამდებოდა; ხელში უნდა დაეჭინა თავის სასურჭული ქალი. შედეგ ჩუმათ მისულიყვნენ ცხენებადე— მაშინ ჩამოეტაღებით მტკებო!

გოცნით დამტკიცდა ნიწობა მათი, ზე ბედნიერნი გააიყანენ შიშით ზე იმედოვნანის გულით.

ამაღლათ ბეგმა, მოამზადა გასაქცევათ ზე საომრათ თავისი ყოჩადი ნუქელები, მოუთმენლათ უყურებდა მხესა, წომელსაცა, თითქო შურდა, ან უნდოდა ჩასვლას თბი

ლის მცდიდან ტივს უინუღიან კაკკაზისა შიებში, წოგოა
წათაც ახალი ნაქოწილევი, ელოდა დამესა, ზე წოგოა
წათაც მოზესწებულს სტუმანს, აცილებდა თვალით დღ-
ისა ნათელსა. წა ნელა მიდიოდა, შიტურამდა დასავლეთ-
თისაკენ! კიდევ წიებოდა ერთი საუყუნის გზა სურვი-
ლსა ზე ბედნიერებასა შიწის. განუსჯელო ჭაბუკო! წა
ანის თავდები, რომ აგობდები? ვან დაგაწმუნებს შენ
რომ შენი ყოყმელი ბიჭვი დათვლილი წა ანის შენი სი-
ტყუტში ჭაერშავე დაჭერილია? იქნება მხესთან, რომე-
ლსაც აუტყდნი, ჩავიდეს შენი იმედი.

შუადღის შემდეგ ოთხისა საათისა, მუსულმანთ სე-
დილის წესისა დროსა, სულთან-ახმეთ-ხანი ჩუტულეთ-
ბნივ ცავათ ზე დათქმებული, თვალებს აბჭყუილებდა
შეჭმუხვნილის წაწებიდგან; ხან გმლივ უყურებდა ხან
ქალს, ხან ყმაწვილ სტუმანსა თვსა, ხან სახე მისი მი-
დებდა დაცინებითსა ხასიათსა, განწა შეიცვლებოდა გა-
ჯავრებითსა სიწითლეში, მოკლეთ ლანწაკობდა საუტყ-
დურიანათ, ესე ყოყმელივე ადვიდებდა სულსა სულთან-
თისასა შენანებასა; გულსა ამაღათისას შიშსა. განწა
დედაკა, თითქო ჭეჭმნობდა სასურველი ქალის გან-

შოკებს საკურვლათ აღეწიანათ იყო, ანა დიხსი ამა
აღეწითა სულთან ეტას მოხდიოდა ცრეპლი, ზ ხანდისა
ხან ჩუმათ რომ შეხედებდა ამაღათს, იყო შეხედუა იგი
გასაგმიწავ ჰსწავლად.

ნა დაიბანეს ხელი ჩუჭულეებრივ, სადილის შე-
მდეგ, ხანმა გაიხმო ამაღათ განიქს სსსახლის ეზოსა:
იქ მათ ელოდა შეკახმული ცხენები ზ მრავალი ნუქრები,
უკუჭ ცხენზე შემსხდარნი.

„ აბა წავიდეთ ზ ვნახოთ უნაწი ჩემი ახალი ქორებისა,“
უთხრა ხანმა ამაღათს!

„ უცხო სადამოა, ადარც ცხელა ზ ჩუჭრ სადამომდინ
კიდევ დავიჭერთ ერთს კაი ფრინგულს წასმე!“

ხელზე დასმული ქორით, სიტყვა უთქმელათ მო-
დიოდა ხანი ამაღათის გუჭრდუედ: მარცხნივ, მადალს
კლდეზე მიცოცაბდა, ავარელი, საწზე გაკეთებულის რკი-
ნის კაჭებით, რომელსაც მისდევდა კლდესა. ლუწმანზე
ფეხს ადგამდა ზ ისე ადიოდა ზეით ზ ზეით, სარტყუ-
ლზე ქუდი ება ზუწის ხორბლით სავსე; გმელი მაქარა
მხარზედ ეკიდა. ხანი შედგა, დანახვა იგი ამაღათს ზ
მნიშვნელობის სახით უთხრა: „ შეხედე აი მოხუცებულს,

ამაღათ ბეგო. კლდის ნახალზე ეძებს ერთს ფეხის და
დგმა აღმასკნათ დათესოს ერთი მუჭა ხორბალი, რომ
მეღლიც თითო ნაბიჯი სიტოცხლეთ უფინს, სისხლის¹ თუ
ღია მომკა მისი ზ ხშირათ სისხლათ უჯდება მას, მის მე
ველოზაში საშიშია მისთვის მწუემსები ზ ნადირი ღანდ-
ბია სამშობლო ქუჭყანა მისი; მაგრამ აბა ჭკითსე, რათ
უეჭაწს ამისთანა ადგილი, რატომ არ შესტვლის თქ-
უჭნს მინდვრებზე, თქუჭნს მშვენიერ სამოვრის აღა-
გზე? მასუხათ გეცუვის.

„მე აქ ჩემ ნებაზე ვარ, მე აქ თავს აწავის (უგამ; ეს
თოვლები, ეს ხნააკები ინახუჭნ ჩემს თავის უფლებას.,,
ამ თავის უფლების წაწტაცება უნდათ რუსებს, ზ იმ რუ
სების მონა შეიქენ ამაღათ?,,

—,, ხანო? შენ თათონ იცი, რომ აწა რუსების გაჯგა-
ტობამ, ხოლო რუსების სულგმელობამ დამამაწტა მე
მონა კი აწა ვარ, მე იმათი ამხანაგი ვარ.

„ეგ უფრო ათასჯერ ცუდი ზ შესაწტვენა შენთვის!
შამხალთ შემკვიდრე აგე²დეს გეწტხლის ტემლაკს! თავი
მოსწონდეს მით, რომ ხოლოკონიკთან სტოლზე ერთათ
ბურსა სჯამს!

—, ცოცა დაამშვიდეთ სიტყვა თქუნი, სულთან-ახმეტ-
ხანო? ვერხოვსკისაგან ვან დავალეული უმეტეს სიტო-
ცხლისა, მეგობრობის კავშირით ვან მასთან შეთვსეუ-
დი.

„ განა შეიძლება, რომ წმინდა კავშირით შეთვსდეს გა-
ურებთან? ანოს, სოცოს იგინი, ცოცა შეიძლება, მოსა-
ცუყოს, ცოცა ან იქნება, აი ყოჩანის აღთქმა ზ ვალი
ყოფე შლის მართლ მოწმუნისა!“

—, ხანო? დავანებოთ მამადის ძვლებს თამაშობას, ზ
ნუ ვეშუქრით მით სხუასა, წაიტა ჩუჭნ თითონ ანა გვა-
წამს. შენ მოლა ანა ხან ზ მე დაუიწო: მე ჩემი გამოა
ხატული მაქუს წაიტა ჟერ ანს მატოისან კაცს.

„ მართლა, ამაღათ ბეგო? ცუდი ან ანის რომ ეგ ხშია
წათ გულში გქონდეს, მინამ ენაზე. ნება მომეც უკანაა
სკნელათ გკითხო: გინდა გაიგო წიკვა შეგობრისა, რომ
მელსაც გაურხე ქსცვლი? სამუდაბოთ წიკვი აქა თუ ანა?“

—, ჩემს სიტოცხლეს მივცემდი მაგ ბედნიეკებისათვს,
რომელსაც წინა დამიდებ მე მაგნე უხვად; მე აღუთქვი
რომ დავბედე ზ კიდევ აღვასრულებ.,,

„ ეგ ანის რაღა გადაწუჭტილი?“

—, უთუოთ.

„წახან აგრეა, წამტენაც ძალე იქნება ისა ჰსჯობს. მე შენ გიტან, მე ხომ დიდი ხანია მიტრობ: ბოდიშის ჭქუბის ღრთ აწის. ან დაგიძალამ, რომ ჩემთვის სასიამოვნო იყო ჩემი სიძე გამხდარიყავ, მიხაროდა რომ სულთანეცა შენ გაყვარდა. შენმა დატყუებამ ცოცხალი ეს თუქნი გამამშობდა; შენმა დიდახნის უნახაობამ, ჭოროთა, შენი გამოცვლა მაწუხებდა მე. ბოლოს შენ თითონ მოხუცდი ჩუჭრთან, ჭ წახე რომ ყოფილივე იყო ადრინდელსაგებ, ხოლოდ შენ ადრე მოგყვა ის ადრინდელი გული. მე იმედი მქონდა რომ ისევ ადრინდელს კვალზე დადგე ბოდი, მაგნამ შევცდი, ძნელე შევცდი! ვწუხან მაგნამ წა გეწყობა: მე იმისთანა სიძე ან მინდა რომელიც წუხსებისგანა. . . .“

—, ახმეც-ხან! მე ეწითს გზის. . .“

„დამატადე გავათაო. შენმა უეცარმა მოსვლამ, შენმა ისრე სულთანეცას კარებთან გაგეყებამ, ყუჭლას შეატყობინეს შენი სიყუარულიც ჭ ჩუჭრნი ერთი ეწითმანეთის ან გარნიშაც: მთაშო ხმა უავარდა, რომ შენ ჩემი ქალის დანიშნული ხარ. . . წადგან ახლა ან მოხდა და-

კაკშირება, ჭოწოც უნდა მოწუდეს, როგორათაც ზაცო
ოსანი სახელისათვის ჩემის ხიზნისა, უგჭეთვე, სიმყუ
ჯროებისათვის ჩემის ქაღისა, უნდა უხდავ გავიყარნეთ.
ეს საჭიროა ზე უსათუო. ამაღათ! გავიყარნეთ ვითარცა
ქარგი მეგობრები; ზე ჩუჭნი შეუწა თუ ან ნათესაობით
აღან იქნება. ზე შესტვალოს აღლახმა გული შენი, რო
შელ მოგიყვანოს ჩუჭნთან გაუწეულ მეგობრათ. . . .
მანამ, მშვიდობით!“

ამ სიტყუასზე ხანმა გააბრუნა ცხენი ზე გააჭენა ზი
წდაზინ თავის სახლისკენ.

შინაწე ამაღათს რომ მუხი დასტემოდა მასშინაც ან იქნე
ბოდა ისწე გაოცებულნი, შეშინებულნი, როგორათაც ამ
მოულოდინელის გამოცხადებისაგან. უკუჭ განჭქრს მტ
ვენი დიდა ხანა ხანის ცხენის ფეხისა, გაწნა ამაღათ
იქვე გონაზე უძრავათ იღვა, შავათ ჩნდა ჩამავალ მზის
შუქში.

ზილოცვა იქონს ქრისტეს შობის დღესასწაულისა მეუბის იწაკლისადმი მიტრანზოლიტის ვარლამ ქრისტესწამის-სთოვისაგან დღესა შობისასა.

უმაღლესო მეუფო!

„ მოწევნამან დღეანდელისა ამის დღისამან ზ წარმოადგომამან ზესთა განუმარტებულისა ამის დღესასწაულისამან ეოვლითურთ ჩემ შობის ჰქმნეს ჭატახია, ჭანტა ზმადითურთ ეოვლად ზ მქუჭ მდებანე ესე გვარისა ამის მდგომარეობისადმი ზ წინაჲე უმაღლესობისა თქუჭნისა წარმოადგომალ მეუჭეს, ვინადგან დღეს იშვა დმურთა იგი ზ უფალი ეოუჭელთა, რომელმანცა გამოგინჩიათ ვითარცა დავით საყუბანელი თჳსი, ზ შეგმოსათ ზორქინი დანდომისა ზ ქებისა ზ შველისა ზ ზოდინისა ხანულისა ზ დღეს ჩწვილ იქმნა უფალი იგი დიდებისა, რომელმანცა გეოთ უმაღლეს მეუფედ! ძლიერ ვითარცა ლომი მხეჯთა შობის, მტკაცე, ვითარცა ანდამატი, განუქუჭთუფლთა შობის, სახელ განთქმული, ვითარცა ნებროთ: გპირთა შობის, უბრძოლველ, ვითარცა ახილეს ვლინთა შობის; მხნე, ვითარცა სამსონ უცხო თესლთა შობის, მშაღი, ვითარცა დავით, ცხესუფლთა შობის, ზ კაცთ მოუვა

რე ვათანცა შენი იგი იესო, დმერთია ოწის, ბუნებით
დმერთი მადლით დმერთ ქმნილთა შოწის;

ესრეთვე უმაღლესო მეუეო! დიდებო! სიბტკია
ცეო! სიბდიდრეო! ზე ძალო ეოჲ ჭლოთ ივეწიათაო. დდ-
ეს განკაცნა უფალი იგი იესო წომეღმანცა წინჲ ჭლ-შო
ბადმდე მისცა ისუს ქუა ერთი შვიდითა მით თვალითა
სრულ ქმნილი, ვითანცა თვთ სოობს უფალი იგი დიდებო
სა: ვითანმედ მივეც ქუა ერთი ისუსს, ზე ერთსა მას
ქუასა შინა შვიდნი თვალნი აწიან, ეგრეთვე განკუთვნი-
ლმან თქუ ჭრგან იესომ, მოგცათ მეუობა ერთი ზე ერთსა
მას მეუობასა შინა შვიდნი თვალნი აწიან: ესე იგი, შვი-
დნი მადლნი სულისა წმინდისანი, ვინაადგან მეუეო,
დამკვიდრებულ აწს თქუ ჭრ შოწის შვიდნი იგი მადლნი
სულისა წმინდისანი: სიბწმე, გულის ხმის ეოფა განმ-
წახვიოთუწო, ძლიერება, მეტრეწეოთუწო, ზე შიში დჲ-
თისა დჲთის მსახურეოთუწო, ზე ამისთვის დდეს ტწახ-
ზსა ზედა სულისა ჩემისასა, ადვანთებ ცეცხლსა, უუწკე-
წვალესისა მონებრევისა ერთგულეისასა ზე მოულოცავ
უმაღლესობასა თქუ ჭრსა, განმამლიერეულსა თქუ ჭრ-
სა, დდისა შობასა ზე ვედნი მასვე განმამლიერეულსა

თქუ მნსა, წათა ბევრეულითა დიდებულთა დიდებულ
 ჰყოს, დიდებულება თქუ მნი, ქ უადრესითა ძლიერეი-
 თა ძლიერ ჰყოს დიდებულება თქუ მნი, ქ ყოუ მლნი
 მტკნნი ქ ბძმონნი დაბოძნილბულ ჰყოს, ფეხნთა ქუ მ
 შე უმაღლესობისა თქუ მნისათა, ქ მეფობნივი მფანქუ მ
 ღობა უმაღლესობისა თქუ მნისა, იყავნ ჩქუ უუკანასკნე-
 ღისა მონისადმი უკურნისა მღუ ამინ.

განგძელება ქართუ მლთ ზნეობისა.

გამონდეს სადავის ცოდნა, ჯიასა ქ ბუნთობა შია,
 ვანცა ამნიგად იბუნთებს, იქების ამხანაგ შია,
 რამედიც იქით ქ აქეთ, გაამკრენს ბუნთს მაყა შია,
 ქ ჯობნა ეს აწის გასვევენ, ფანჩებსა ადუბა შია

ანიონ თუთო თუთომან, ამხანაგს ვინც აჯობისო,
 ცხენს აჭენებდენ იძახდენ, მჯობივან ამხანაგისო,
 ჩუ მნ შევიქნებით წითლისა, ფანჩით შეჩუ მვი ჩივრისო,
 ქ ესკი გათავდეს სხვანივი, ვსთქუა ბუნთის თამაშობისო,

ერთი ანის სხუა ბურთობა, ჩადწაბაგანს უძახიან,
 გადწთის ბურთის უფრო ესე, ზნეობაში ჩააგდიან,
 ბევრს გიანა სამს ოთხს კარგსა, მეტურთაღსა შეადწიან,
 ზე ოთხისათჳს სათამაშოდ, ბურთი მიწას გააგდიან,

ისაწის ვინც წომ ცხენს მალეთ, ბურთი აიღოს ჩოგნითა,
 უნდა შეაგდოს მან მადლა, ცხენისა თამაშობითა
 წოს ჩამოვიდეს კელ ფიცხად, მიუბდეს კანს ცოდნითა,
 ზე რა ბურთი შეტეს შემოჭეწას, კელწადათ მადლა ცუდა
 წცნითა,

ბურთი შეაგდოს ეცადოს, მეტვე ფეშტების ქნასადა,
 სანამ ჩამოვა დაასწებს, ჩოგნისა შეგდებსადა,
 ჩოგნისა ქათაღმალაურ, კვწაბინა დაასწასადა,
 ზე ის ჩაუვადდეს სამჯერა, ზედისედ თუცა ჭეწავსადა,

რწი წადათა მესამედ, უნდა წინ ამოკვწანოთ,
 უნდა დაასწწას ამოკვწას, ქირილოვიას ქწანოთ,
 ესეუბი ქწას შესძახოს, ჭე ჭევიას ვწანოთ,
 ზე დასწულდა ეს ხომ დწო აწის, აწ სხვის ზწეობის თქ-

მანიო,

აქა აშოვაშაგის ხროლა:

ეძთა კარგი ზნეობა, სროლა ვსოქუა აშოვაშაგისა,
 ნატანა დასკან ნიშანი, ქაღალდის ანუ წაღისა,
 როგორც უბახხე მისვლა ანს, მას ზედაც ისრე ანისა,
 ზ დახევით შივა ცხენ ფიცხად, კულმოზრუნებოთ ესგნისა.

სხუა გათხრა კოდევ მოედანს, ცხენს როგორ გააჭენებენ,
 ონს კაცს ცხენიანს ეძთს იქით, ეძთს აქეთ დააუენებენ,
 შუახედ გხასა აგდებენ, კანს ასე გააკეთებენ,
 ზ დასძვრენ ცხენსა, ჰკვრენ შათნაკსა, ჯერ თავს ან
 დაანებებენ,

ნიჩუჭლ თავის შენახვითა, ცხენი უიწით მიჭეუვანდესა,
 წა შივიდეს კანის ახლოს, იქ შათნახი კოდევ ჰკრესა,
 გასარბენლად კანზედ ფიცხად, ცხენს დააურის სადაკსა,
 ზ შესამეს ჰკრავს კიდევ აზუეს, რა რომ კანსა ცასდიდდესა,

აქ ისტის ნადინობის თქმა:

ცხენზე ზნეობა კაცისთვის, მისთვის ჰსჯობს სხუასა შუჭ-
 ბასა,

ვიმეწმეუ ბედენსა წესთჲჭლსა, ვიტუვი მის თქმულსა
უჭლასა,

მაშინ გამოჩნდეს მოედანს, ვისძი უთხრობდენ ქებასა,
ღ აწ გეტუვი ნადრობასა, ვაჟკაცთა გახადებასა,

ოდეს მოუნდეს მეუეთა, გულსუდა ნადრობანი,
გატვი გაგზავნონ ჯელგისთჳს, დაუწყონ შოგროებანი,
სოფლუეუწ შეჭყნის სწრაფათა, გზინისა მადლა ემოზანი,
ღ შესხდენ წავიდენ მინდოწად, წვრილად მწადს მისი
მზობანი,

მოვიდენ მანდოწს სდაცა, ბუკნი ჯენანი დგებისა,
გატვი გაგზავნონ ჯელგა დამითჲჭ, სულ განეშემო ეტყუებისა,
გათენდეს დარჩეს ნადრონი, ადუას შუახუდ წიებისა,
ღ მეფე ვაჟკაცნი ღაკადენ, მესროლნი კარგ ისტებისა,

ხოგა დაუდგეს მანთალს მკანს, ზოგნი წინ გაწდა-
მტკალსა,

მანთალი მხანი ის ანის, მოუვა მანტლნივ მკანსაო,

წინ გაწდამტკალსა მანჯუნისკენ, მიაწჲჭს ცხენის უ-

ღისათ,

რ უნდა მოუხდეს ესროლოს, წინ განდამტალსა წამსათ,

წინ განდამტალსა ნადინსა, კაცმან თუთისა ჰკრა ისანი,

ზნეობითა რ ცოდნითა, ისმად სიკუდილი ისანი,

განდააბრუნოს უიწახედ, აღან ანბინოს ისანი,

რ ვინც მოჰკლავს ასე ნადინსა, კაცის მამცემი ისანი,

მანთალს მკანსა მოსულს ჯუკანს, ჰსჭინს ავუანდის მი-

წოდება,

უნდა სადავე გაუკნას, თორემ დანჩეს მუსადა,

ნა ცხენის უელს გაიტლიოს, კელი მიჰუოს სწოლასადა,

რ სანოსანთჳს წინ ანა ჰკნას, უკან უნდა თუბოსადა,

სწორეთ ან უწკოს ისანი, ნადინს ან ჩაუგდეუენო,

ვისნა მოუკლავს მას დდესა, მეუესა შიანთმეუენო,

ნამდენი მოკლეს შეიტყოს, დათუღასა დაუნუენო,

რ მას დდეს ნაც მოკლეს ნადანი, მდივნები სულ და-

სწუენო,

მინდონს ნა გაათავუენ, ინადიენუენ ცუაენსა,

უნდა დაკანდენ საბბევსა, ზედ ისხდენ კაის ცხენებსა,
წინ განდამბტალსა მანთაღს შხანს, მეფე მათ დააუენებსა,
ღ შეოთუშუჭენ ჯელგასა, ასტყენ კიუინაებსა,

მინდოწს გაგადეს ნადირი, ჯელგისა გაზუნთხოილია,
მათ აუვადეს ვანცარის, სასწოლად დადგომილია,
მშუჭლი, დოწი ზ ინეი, მათკენა წახტომილია,
ღ შეუტოონ ზ ესწოლონ, ისაწი გაწუობილია,

ის ესგწის ისაწს ვინცწომე, ცხენს კანგად გააჭუნებსო,
თუ ავს დწოს ცხენი დაუწა ნადირსა დააშავებსო,
კიდევ გალასვენ ამ გუწარს ჟატს, ზედ დაჭკუნენ ბეგწსა
ჯობებსო,
ღ ახლა სხვა ნადირობა ვსთქუა, თოფითა კლდესა ტყეებსო,

აქ თოფით ნადირობა:

სანაწდინ წავლენ საწეკლად, შინა დამანთუჭნ თოფებსა,
წასხმენ საბულადოთა, კარგისა ტყისა მტოდნესა,
მივლენ წა სანადიროსა, ჯელგას უშუჭენ ბეგწებსა,
ღ ბელადს მისტყმენ ოწთავე, ჯელგას ზ მესაკუნდრებსა

წინ წაუძღუტება ბელადი, მეთოფეს შესაკნაკათა,
 საცა ნადირის ეულია, გაუსახუნდრებს კანგათა,
 ჯერ დასხამს უფროს კატებსა, კანგს ალაგს ანა ავათა,
 ქ ჯელგას ჭყავს ვინც რომ უნინეს, მათ ბელადები თავათა,
 გაგზავნონ ზინტულ ჯელგიდამ, მიეწვერიეთ კატები,
 ეტუვიან წუტმ წუტმ მოჭეუვით, უწინ ასტებეთ კმაები,
 ან გაგივიდესთ ნადირი, კანი ან ტახი ვატები,
 ქ შემოუძახონ ბოლოსა, ჯელგამ კმა გასაოცები,
 მიეწუტრიე უძახებს, კმა ასტებეთ ჯელგამ ბოლოს,
 ბელადებმა გიყინითა, კატნი ტუესა შეაუოლოს,
 წაც ნადირი ტუეში ანის, ვეცტა ერთი დაქმლოს,
 ქ მიუვიდეს მესაკუნდრეს, თოფისა კმა გაამწავლოს
 სახუნდრიდგან თოფი კატმან, ფიტხად უნდა ესროლოსა,
 თუცა მოჭკლავს მიწბენალსა, უფრო კანგად ჩაეგდოსა,
 ჯელგამ თავიდამ ბოლომდის, ის ტუე სწულად შერეკოსა,
 ქ ვის მოუკლავს მას უხანის, ვინც დაატდენს ეწუინოსა,
 გაათაონ საკუნდანი, ვის მოუკლავს მოაქუს მთელი,
 კელმწიფის წინ მოიტანონ, კანი ტახი გინა მშუტლი,

წინ დაიწყო მათ ნადირი, ფიტხლავ მიჰყო ლხინსა გელი,
 ზე შინ გაგზავნის ნანადირეკს, ვინცა აწის ნადირთ მკუ-
 ლელი,

აქა უვარდლოზის ამბავი:

აწ გაგზავნე ამბავი, ჯელგითა ნადიროზისა,
 სხვა რიგის ნადიროზისა, მე ვარ მომდომე თხროზისა,
 ენკენისთჴს რომ დადგება, აწის თჴს შემოდგომისა,
 ზე კანძან დაუწყოს ფურს ლეკნა, ღწო ქქონდეს უვარდი-
 ლოზისა;

წავლერ ვაჟკაცნი სასროლად, ნუწლი აქჴსთ ერთის გვი-
 რისა,

სადა სადგურობს ირემი, გლონ შინი ჟლდისა კიდისა,
 მათ მიატანონ სადაცა, მუნ კარნი კშირად უვარისა,
 ზე სიფთხილით წავლონ მეთოფეთ, ნაშინი ტყისა კშირისა,

ადგალი აწის სიკჴდილი, გალესებულის კანისა,
 ვერას გაიგებს შეზარვას განინდებული აწისა,
 ფურსა გაუფრთხობს აფრთხილებს, კაცის შემკრავი თვა-
 ლისა,

ჩ კანსა თუ ფუნიან ახლავს, კატისგან მალ მოიკვლისა,
 ოსტატი კაცი მალ ესწრის, თუ უნდა ფუნი ახლდესო,
 მონადირისგან კანსუდა, მას ღდეს თოფის კმა ასტყდესო,
 წა შეედრება ვინც მოჰკლავს, დიდს წქიანს თავს რომ
 ადგესო,

ჩ ამხანავს მასწის კივილით, შეატყობინებს აქ ძევსო,
 ფიცხლავ იულიან მასწის კმა, წა რომ მათთან გავადა,
 მივლენ უშუშლვენ ტყავებს, გასს ასწან თუბო გავადა,
 თქუან თავი გავა მივანთუათ, ბატონთან კანგად გავადა,
 ჩ წულობა დაგუშვანთების, თუანა ანად მგავადა,

დაფანტული მონადირე, უშუშლა შეკბეს უკლხუდაო,
 ვის მოუკლავს მხიანულოდ, იუოს გუნებასუდაო,
 ტყეში ჭამას სიამოვნე, აქუს დვინის სმა მწვადზუდაო,
 ჩ წინ რომ კანის თავი ეღვას, წა სჯობს სვემდეს წქა-
 სუდაო,

მტყვიან მტოდნე იმისას, სამსა ოთხს წიგსა გვანსადა,
 სხვა ჩ სხვა წიგი წქა უდგეს, გამთავრებულსა კანსადა,
 ან შეედრება მას სხვა წქა, ქობნუდიანსა წქასადა,

ზე მასუკან ამჯობინებენ, სხვას რქასა ნებოანსადა,
 ეს გათავდა აწ სხვას გეტყუა, ბუკნს რიგს ქუნდულს
 ნადირობას,
 ვინც ეწუობა ნადირობას, ტყეში წავა ამინდობას,
 დილაზედა ინადირებს, მოისუწმნებს სადილობას,
 ზე სამსწობისას კიდევ წავა, შემოიტდის დაბინდობას,
 სამთარ ზე საფხულ კარგია, ნადირობანი დილისა,
 გაზაფხულს წავლენ სათოფეთ, წა დრო დაეტეს წვიმისა,
 მიწა აჩიოს დამბალი, ნადირს ვერ შეეპაწვიას,
 ზე თეცხობის დროსა თეხისგან, ნადირი გაიფრთხობისა,
 წა დადგეს გიორგობისთვე, ვაზინობ ამის მბობასო,
 როგორც რომ კარნი დარაღსა, დაიწუებს უვირთობასო,
 ისრე იქს ტახი ნესვსედა, კარსავით კვილობასო,
 ზე წავლენ თვთ მონადირები, ტახ მოჭკვლენ კეშილობასო,
 როდესაც დადგეს სამთარნი, მოვიდეს თოვლი უაჭუიდა,
 წავიდნენ თან წაიუვანონ, მათ დაგეშილი ძაღლიდა,
 მაშინ მიუშვან ძაღლები, წა ნახოს დოჩის კუაღლიდა,
 ზე გაჭყუნენ კვალს ძაღლნი ძებნითა, წამოაყენონ ტახიდა,

ძადლით ნადინობა:

განს ერტყან ძადლნი უეფითა, დონი მით ღახუთების,
 თან გაჭეუნენ კაცნი მსწრაფლმსწობლნი, კისკისად გა-
 ჩაუქდების,
 ძადლსა უშუჭლოს სხვათუწინ, მალე სწბა იგი უჭდების,
 ჭ თოფს უკრავს დონსა წაქცევს, ცხენიდამ განდაუ-
 კდების,

მას დღესა თოვლზე დონებსა, ბევრს მოუტევენ ძადლებსა,
 დაუენებულსა თოფს უკრავს, უწინ ვინც მინსწრაფებსა,
 წა ნადინობა გათავდეს, წილი გაუგდონ კაცებსა,
 ჭ მომკრულსა თავი ერგება, კონცეი სულ მონადინებსა,

აქა ვნავილობის ნადინობა:

აწ ნადინობა სხვა გითხნა, მანსა თიბათვესაო,
 ფურნი ირეში კბოს დასვამს, მანსში მოიგებსაო,
 ეწუობა მის დროს ჩალიანს, ჭ ულტვის სიმაგრესაო,
 ჭ მკლის შიშით კბოსა დამადავს, მანტოსა დააწვენსაო,
 ფურნი დროდროთა მივიდეს, თავის კბოს მოაწოვებსა,
 გამოეცდება ისევე, მანტო თავს მოაძოვებსა,

მონადირეცა სათოფედ, მივიდეს წა იდროებსა,
 ჭკბოსავით განავს მუთოფე, წოს იმის კუჭალსა ჭხოვებსა,
 ეგონოს უჭნსა უცილოდ, ჳბო შემაჳამა მგელმანო,
 მოატანს ფიტხად საშუ ჳლად, მას ავნის ცუკამ ცხელმანო,
 ფეპის ჳმა ესმას ჩახმხი, აზიოს მუთოფემანო,
 ჭ მოკლას ამწიგად მნავილზე, კელფიტხად მესწოდუმანო,
 აწვინ იტას სხვას ქუ ჳუნას, თუ ან გახეთს განავილობა,
 გახეთშიგან შეიოსულა, ეს ამგვარი ნადირობა,
 დღწით იქნას კატისგან, ამგზით ბევრი მომკულელობა,
 ჭ ამგვარს კარგსა ნადირობას, კაცი ღია გაქყობა,

აქა ჳემაზე ნადირობა:

ერთი კარგი ნადირობა, თოფითარის ჳაფხუდისა,
 მაშინ იქნას დრო იმისი, ჳინქუ ჳლ მოვარის სიახლისა,
 ნადირი ღოკს უქ ჳლა ჳემას, მოუჭარული სიმლაშისა,
 ჭ მონადირემ იტის დროთა, წავა მნდომი ნადირისა,
 მივა სულ დასხწეკს ჳემასა, ნახავს სად ბევრსა კვალსაო,
 ნადირს უკლია მლაშეზე, იტუვის აქ მოტდა კამსაო,
 ჳემაზე ახლოს საუჩისა, გაუკეთებდეს კარგსაო,

ღ შიგ დაუჯდეს ნადირმან, გერნახოს მისვლის დროსათ,
 სანამ მოუა ნადირი, უნდა სვამს უნდა სჯამსადა,
 მოსვენებით ზის თავისთვის, თოფა გვერდს ედვას მხასადა,
 მოვა დაატლის სანამდის, მლაშეში ჩაჭყოფს თავსადა,
 ღ მასინ შენიშნავს იფლას, ესვრის თოფს ფიტხად ჰქონა-
 ვსადა,

გათავდეს ესკი სხვა გითხრა, ცოცრამ ნადირობანი,
 გაზაფხულზედა მწვანის დროს, რა იუოს ჯეჯილიობანი,
 გაკლენ საკუნდელედ მზე დაჭედეს, დღემ შექმნას ხა-
 დამობანი,

ღ დაუსხდენ კუნდელს თოფითა, დაუწუნონ ლოდია-
 ნობანი,

გაუკეთებენ საუუნსა, უანის ჯეჯილის შინსათ,
 შიგ დაუჯდეს მეთოფე, მომლოდნე კუნდელისათ,
 სადამოს ხანსა გაშოვა, თოფს ესვრას მოჭკლევდისათ,
 ღ ეს გაგათათ სხუა გითხრა, შექცევა ფრინველისათ,

აქა გავაზისა, ღ შავადდნას ნადირობის ამბავი:
 ვთქუა წვრილათ ნადირობანი, წეროსი გავაზითათ,

ვერ ინადრებეს სხვაკაცი, თუ ან ბატონი გზითაო,
 ბევრი ხანჯლი აქუს ქუდიანს, მიუწინგელსა შენახითაო,
 ზე ბახეწების უფროსი, დამატავს თაბლუბითაო,
 როს დამატოვს გავახი, შუა იუოს მოტევაზედა,
 წინა დღით გზავნიან კაცები, ბახეწები ტბაზედა,
 წავლენ დასუჭრვენ წეროსა, სად მნავალი სხდეს წყა-
 ლზედა,
 ზე გავახს მისცემენ იანადს, მას დამეს უსხდეს კელზედა,
 წერო დასხდების გაზაფხულ, ზე კიდევ შემოდგომასო,
 როს მიუნდებთ მოტევა. ცხენს დაუწეებენ გაზმასო,
 წავლენ წაასხმენ გავახებს, ჰეუწანდეს მოტევის ნდომასო.
 ზე სადა სხდეს წერო უკლითა, განს უზმენ შემოდგომასო,
 წეროსა მსხდომსა ტბაზედა, განს შემოავლონ უკლია,
 მეუემ შეისვას გავახი, ოსტატი კანგი მალია,
 სხვით უსხდესთ სხვანი გავახი, ავლენ ქედს სადმადალია,
 ზე უკლიასა კაცი ცხენს დასძრავს, ქანსავით ვით გრიალია,

წეროს ნადრობა:

დააფუნენ წეროებსა, უკლის კაცი შეუტევენ,

გავახებსა ქუდს დაჭბდიან, მადლიდამე მოუტავან,
 ოსტატს გავახს სხვა გავახნი, უუზრებენ თან მისდევან,
 ზე მაიასა იკეთებენ, ფრინჭუშნ მადლა აიწევან,

სალაჩიტა მადლნი თან ჰუჭუშნ, მეუჭუშლათა გავახისა,
 დაბზურვიდენ გავახები, სანამ ავა სიმაღლესა,
 ან უჭუშბენ კიუინითა, უავლსა გარეთ წეროებსა,
 ზე წა მოექტა ზევიდამე, გავახები მიჰუთოვს ნებსა,

დაუწეებს ცემას გავახი, წეროსა ჩამოსაგდებლად,
 თავსა გავახსა მას სხვანი, გავახნი ჰუვანდეს მუჭუშლე-
 ბლად,

შემოჰკვრენ ჩამოაგდებენ, წეროსა მიწად მკუჭუშთებლად,
 ზე თავს წააწვება ხალაჩი, მადლი ან ასაუჭუშბელად,

მას დღეს ოსტატი გავახი, ონს სამსა მოჰკლავს ზევითა,
 მკვდაწს ჩამოაგდებს მიწახე, თუთან ჩამოჰუჭუშნ ქუჭ-
 ვითა,

სხუანი ჩამოჰუვრენ მკუჭდაწს წეროს, უოსტატობის ქტე-
 ვითა,

ზე თუთ ჩამოჰუჭუშბა ბოლოსა, წა მოჰკლავს კელისცემითა.

ვინც რომ გაგახს ყავლის კაცი, იმ დღეს უწინ უშუჭლესო,
 მას დღეს შეუე იმკატისა, ჩამცმულია ხალათისო,
 ბახიერთა გაგახეზი, ზედ წეროზედ დააძღისო,
 ზე გითხარ კარგი ნადირობა, აწე ვსთქუატა შავანდნისო,
 რომ გოცტომ აწის მე გეტყვი, შავანდნის მოტევაებადა,
 ან იჯდეს წერო მინდოწსა, ან აწივი მძოწს ჯდებადა,
 შავანდნის ებას ქუდს მუა, კატს ბარში ეჭიკებადა,
 ზე ცხენ თიტხად უნდა სადაც ზის, მუწინ უჭლესა შეტე
 ვებადა,

მას შეუტევის ცხენ მალეთა, ქუდსა წაჭხდის შავანდენსო,
 მოუტევის ზე ეწოს მუქარას, მისკენ სწრაფით გაიბუნსო,
 მიეწევა შიგ შეესმის, დაიჭერს ზე აწ აფრენსო,
 ზე ჩამოიღებს მიწახედა, ზედ ხალაჩს ძადლს წაწვენსო,
 დაანებებს ხალაჩს ძადლსა, თუთან თავსა დასტრიალებს,
 თავსა დაჭკრავს კობალს კაცი, მუწინ უჭლეს მოჭკლავს
 აწ იბრალებს,
 გამოაწთმევს ძადლსა ბარში, შავანდენსა ზედ გაამღებს,
 ზე ვსთქუა ბარისა მოტევანი, ყვავსა რომ გორ ათამაშებს,

თამაშისთვის მოუტოოს, კატმან უვავსა ორი ბანი,⁷
 წაიყვანენ მადლა ცემით, უჩუშნონ უვავს შთა ზე ბანი,
 ხან მიწასუდ ჩამოაგდონ, საწყალი ზე შატმანი,
 ზე ამდენი სტენ კელი ადვილს, დაანატხონ იღვას მკ
 უღანი,

გამართონ ცოროსუდა, ქუდითა მარჯანიათ,
 წოს მოუტევენ დიად აქუს, მას კაი თამაშიათ,
 წაიყვანს მადლა ცოროს, ვით წელოს გავახათ,
 ზე მსტუმს ჩამოაგდებს მარჯანი, ცოროსა დაშკენიათ,
 სულს ვსთქუი ნადირობანი, შავოვალის მეწინე ზე ლისაგან,
 სონდული მისთვის არა ვსთქუი, იმიტომ დავსდებ თქმი-
 საგან,

თუ არა დიდი კემწიფე, არ შეინახვის სხვისაგან,
 ზე წოს მოუტევენ ონანი, უფრო აქუს გავახისაგან,

აქა ქორესა ზე მიმინოს ნადირობის ამბავი:

აწ გეტყვი ნადირობასა, დევნებას ქორებისასა,
 თუ ზაფხულია დასდიან, ქულებსა წითელისასა,
 დამართვენ ახალს ქორებსა, დამკუნსა ლაზებისასა,

ზე უტყვერ ზაფხულს ჭორტყისა, ზე შემოდებსა თვისსა,
 ზამთარს მწყაზანსა წითელსა, ქორს ჩასმენ ზაფხულს
 ზანშიო,
 კაპოეტებს იქნების, ბუმბულის გამოცვლაშიო,
 გამოიუვანენ ქორებსა, ნაკაპოეტსა სთველშიო,
 ზე ზოგს დაიჭერენ ბადითა, მწყაზანს თუღუნსა ჯელშიო,
 შემოდებსა ქორსა ბადეს, აუძანთჲსენ იჭერებენ,
 ერთმანერთში მოისყიდვენ, ბევრსა ფასსა გაიღებო,
 ბაზიერნი გამანთვაში, კელსა ადარ აიღებენ,
 ზე ქორსა ფართილად აიუვანენ, კელზე შემოიბტუნებენ,
 კაცისგან ნადირობასა, ქორით ჯერ ვიტყვა იზხუდა,
 როს გამოასხმენ კაპოეტს, ქორებს დამანთვენ ტაბლზედა,
 წაკლენ დასჲჭმკვენ იზებებსა, სად ჯოგი ისხდეს წყა-
 ლზედა,
 ზე მეტაბლეს მიუევენებენ, თავს დახრის მანებაზედა,

იზის ნადირობა:

ქორი უეუტებს ბაზიერს, იჲსი შეეზაროს ჩორვითო,
 და დაახლოვდეს მოხედავს, ქორი ვის ჰყავს კელთ ჯდ

ომითო

დაუგდებს დაბლა ქორიტა, ცაბლსა მიატანს ნდომითო,
 ზე რა შივა უკრავს იხვებსა, კაცი მეტაბლე დნაშითო,

იხვისა ჯოგი დაფრინდეს, კაცი როს ცაბლის მკურელია,
 ქორიტ უმატებს ონანსა, ძალიან გაბოზუნელია,
 მიატანს წინა მამალსა, იხვისა ამოჭკრას კელია,
 ზე ჩამოიდედეს მიწაზედ, მეტაბლე ქორის მუჭეშლია,

მეზატონე ქორებს ცაბლზედ, ოთხს ხუთს ერთად მიუ-
 უნებს,
 თამაშა აქუს დიად კარგა, ის გამოსტდის დიად ქორებს,
 ნახვან უკურენ რომელიც ქსჯობს, მიდგეს ადარ დია-
 უოვნებს,
 ზე სხვასა ქორებს უკან დაჭერის, ეჭეშლას ონანს მთა-
 წონებს,

მცდელი ქორი მას დღეს ცაბლზე, გამოიჩენს ონანებსა,
 სხვა ანა სდევს წინ მამალსა, იხვისა კელსა ამოსდებსა,
 წინას იხვისა ჩამოიდეებს, უკან ჯოგსა დააგდებსა,
 ზე სხვა ქორები უკანასა, დაჭერასა იკადრებსა,

კამართულებს ქონის კიდევ, იხვსედა უახსუწათი,
 იხსა უჩვენებს შიწიდაძე ქონს კაცთ მას დასტურათთ,
 წა ნახავს მიწას დაუგდებს, გაწდაიქცევა ტურათთ,
 ზ მიწაწვით ქონი იხს თავსედ, წაწვეს მიწაწულათთ,

კიდევ იხსა ბახიწი, ქონს მოუტევს კელ ზ კელა,
 სად დაიჭუნს ხედ გააძღებს, იმით ქონი გაახელა,
 იხვის ნადიწობას მოვწი, ახლა კოკობს ვიახელა,
 ზ კოკობს დევნა ბახიწისა, იამეზის აწ იწელა,

წავლენ ადრე სავკობეთა, ქონს წასხმენ მეუბრითა,
 დაუწებენ ძებნას ძაღლნი, ქონსა ხედვენ წიწინითა,
 წა გაფრინდეს მოუტევენ, ქონსა კაცთ ვის ცდითა,
 ზ ძალ უშუჭლონ ნახულსედა, ძაღლებისა ძახილითა,

იქნების ქონი ხიწუჭლვე, მოტევებსა შესჭიდოსა,
 თუ იქ გერ მოსწვდა ისი სჯობს, კამაწას დაიჭიროსა,
 აწ კამაწაში აწ მკაწის, წაყრის დროს ჩამოიღოსა,
 ზ თუ ეს ქმნა ქონმან მამაღსუ, კაწგი ოწაწი იუოსა,

ეს ვეწა ქნა ქონი კოკობს, თან მოჭუჭუჭბის აწახულებს,
 ძალე კაცნი უშუჭლიან, ნახულს ადარ შეუსვენებს,

ნახვენ ეუფნის უღანურზედა, ზედ თავს აზის უწინდინებს,
 ტ მუქებრებით გაუფრენენ, ქონი კოკობს იძაბუნებს,
 ქონი კოკობს ნახულზედა, ოსტატურათ მოექცევა,
 თავზე აზის ვეწას საქმით, გაენადგის გაექცევა,
 გაუგოდეს განდუჯდების, ხის კინწერზე ზედ ექცევა,
 დ წა ნახული გაუფრინდეს, განდუჯანდეს მიექევა,
 ნახულს კოკობს გაფრენილსა, ქონი ფიცხად ზედ მიდ-
 გებას,
 თუ ზევით ვერ დაიჭინა, ისევ ლისში ჩაუგდების,
 ან მუქებანი დაიჭუნს, ან თუ ძაღლებს მოუჩინებინ,
 ტ დაიდალოს ვერ გაფრინდეს, ქონს ხეზედა შეუჯდების,
 ხეს შეჯდება წა კოკობი, ზოგი ქონი ეტკეება,
 თუ ოსტატი ქონი აზის, ხეზედ აწა ეკანება,
 ეწოს ხესა სხდეს აწას ეწინას, ქუჭუჭ ძაღლები ვუუუება,
 ტ ბაზიერი ჩამოუგდებს, კოკობს ქონი მოუხდება,
 ოთხს ხუთს მოუტევეს ეწოს ქონსა, კაცია ან დაადონებსო,
 ბოლოს მამალსა კოკობზე, ზედ დაამდებენ ქონებსო,
 კოკობა ბეგრში კანგია, კაკობა დელებს გონებსო,
 განგმძელება შედგომ ნუქეში.

ოდიშით მიიღო რედაქციამ ახსნა ნ. ს. ნუმიკოს ზადა-
 ჩისა კუჭმრცხთა ჩიცხვი. რომელთაც აღუსხნათ სამას ეწ
 თად. — უბედურათ ტიპოგრაფიაში დაჭკადგეს ლექსნი
 რომელითაც აისხნებოდა ზადაჩა. — კუჭალად რედაქცია ქს
 თხოვს უმთხრელით წანმოგზავნოს ხსენებულნი ლექ-
 სნი ზე მეცხ. ნუმიკოში, იქნება უკუჭმრცხად დაბეჭდი-
 ლი. — თუ აღნიცხვაც იქნება შიგა უმჯობესი დამტკი-
 ცება იქნება.

ქსენოქლა
ქსენოქლა რ. თ. გ. ერ.

ქსენოქლა *ქსენოქლა*
ქსენოქლა *ქსენოქლა*